

Kardeljeva pl. 4, 1000 Ljubljana, Slovenija
tel.: +386 (0)1 58 05 105
fax: +386 (0)1 58 05 104

Politbarometer 05/2011

maj 2011

Projekt

"Javnomnenjske raziskave o odnosu javnosti
do aktualnih razmer in dogajanj v Sloveniji"
je longitudinalni projekt CJMMK, ki poteka od januarja 1995 dalje

Ljubljana, 31. 05. 2011

Politbarometer, maj 2011

Poročilo o raziskavi, ki je bila opravljena v dneh od 23. do 25. maja 2011

Longitudinalni projekt Politbarometer, ki poteka nepretrgoma od januarja 1995, v obdobju od januarja 2006 do jeseni 2010 ni bil financiran. Od 1. 10. 2010 dalje poteka na osnovi pogodbe o financiranju Ciljnih raziskovalnih programov Vlade Republike Slovenije. V novem projektne okviru bo raziskava potekala naslednja tri leta, do oktobra 2013.

Politbarometer maj 2011 je potekal v dneh od 23. do 25. maja 2011; na osnovi vzorca telefonskih naročnikov smo zajeli 810 polnoletnih oseb, prebivalcev Republike Slovenije, in z njimi izvedli telefonski intervju s pomočjo standardiziranega vprašalnika. Vzorčenje je potekalo iz vzorčne baze (BN=3299), ki je bila izčrpana do 25%. Telefonske intervjuje Politbarometra 05/11 je izvajalo 28 izšolanih anketarjev CJMMK, povprečni čas trajanja intervjuja (računalniška meritev) je bil 11 minut, medtem ko je bil skupni bruto čas trajanja ankete 400 ur.

Zasnovo vprašalnika PB05/11, kontrolo izvedbe in pripravo poročila je opravila skupina CJMMK: red. prof. dr. Niko Toš, doc. dr. Slavko Kurdija (nosilec projekta), mag. Tina Vovk, Živa Broder, univ. dipl. soc., Rebeka Falle, univ. dipl. soc.

Poročilo vsebuje popoln pregled postavljenih vprašanj in dobljenih odgovorov – v prilogi. V nadaljevanju podajamo pregled najznačilnejših ugotovitev v opisni, grafični ali numerični obliki. Vsa vprašanja in merila v gradivu so povzeta v izvorni obliki. Ker gre v večini primerov za ponavljajoče se meritve, podajamo poleg aktualne meritve še pregled prejšnjih meritev.

V prilogi poročila dodajamo tabelarno gradivo, ki kaže na povezanosti med izraženimi stališči anketirancev ter njihovimi statusnimi oziroma socialno-demografskimi značilnostmi. Tako v analizo vključujemo poleg spola, starosti in izobrazbe, še poklic oz. zaposlitveni status, tip naselja in regionalno pripadnost respondentov. V analizo vključujemo tudi variable, ki kažejo nazorsko in strankarsko opredeljenost respondentov: vernost, opredelitev na t. i. levo-desni lestvici in strankarsko opredeljenost, ki jo zajemamo s pomočjo indeksa strankarskih preferenc. Indeks strankarskih preferenc je vsota opredelitev za stranke, zajetih z vprašanjema "Katero stranko bi volili?" in "Katera stranka vam je najbližja?". V analizo vključujemo preference le za stranke, ki zberejo 5% in več preferentov.

Prikazi in analize podatkov temeljijo na sistemu vzorčnih uteži, ki zmanjšujejo pristranost in napake v rezultatih kot posledice vzorčenja.¹

¹ Utemeljitev in opis postopka obteževanja je podan v dokumentu: Kurdija Slavko, Štebe Janez: "Oblikovanje vzorčnih uteži za telefonsko anketo Politbarometer", objavljenem v Politbarometru PB3/97.

KAZALO

UVODNO POJASNILO

1.0 KAZALCI SPLOŠNEGA (NE-)ZADOVOLJSTVA

1.1 Sreča in zadovoljstvo z življenjem

1.2 Ne-zadovoljstvo z materialnimi razmerami

1.3 Skrb glede izgube zaposlitve

1.4 Ne-zadovoljstvo z demokracijo

1.5 Ne-zadovoljstva: strnjen prikaz

2.0 PODPORA VLADI

2.1 Ne-podpora vladi v maju in bližnje primerjave

2.2 Medčasovne primerjave – retrospektiva

2.3 Ali naj vlada še naprej vlada?

3.0 OCENA USPEŠNOSTI DELOVANJA OSREDNJIH DRŽAVNIH ORGANOV

4.0 ZAUPANJE V INSTITUCIJE SISTEMA

4.1 Ne-zaupanje v osrednje državne in družbene institucije: aktualna meritev in bližnje primerjave

4.2 Medčasovne primerjave

4.3 Zaupanje: evro, Banka Slovenije

5.0 STRANKARSKA OPREDELJEVANJA

5.1 Retrospektiva: volilna ravnanja 2008

5.2 Pripravljenost udeležiti se volitev

5.3 Za katero stranko bi volili – preseki in retrospektiva?

5.4 Strankarske preference – preseki in bližnje primerjave

5.5 Preferenčno opredeljevanje skozi čas

5.6 Levo-desno samoopredeljevanje

UVODNO POJASNILO

Meritev Politbarometra maj 2011 je skladno z načrtom potekala 23.-25. maja 2011. vsebinska zasnova in izbor vprašanj ustreza longitudinalni zasnovi raziskave, ki je kot običajno osredotočena na ugotavljanje odnosa javnosti do osrednjih političnih ustanov v državi in meritev socialne in politične klime. Kot običajno smo ob tokratni meritvi v raziskavo vključili tudi aktualni blok, ki je bil v celoti osredotočen na tematiko bližnjih referendumov (5.6.2011) o zakonu o pokojninski reformi, zakonu o preprečevanju dela na črno in o javni dostopnosti državnih arhivov. Povpraševanje je posebej zajelo različne vidike odnosa javnosti do pokojninske reforme.

V tem poročilu je prikaz rezultatov meritev v okviru longitudinalnega programa, ki vključuje kazalce splošnega zadovoljstva, podpore vladi, ocene uspešnosti delovanja osrednjih državnih organov, zaupanja v institucije ter strankarska opredeljevanja. Aktualni blok vprašanj, predvsem o odnosu do pokojninske reforme, je prikazan v posebnem poročilu, ki je prav tako dostopen na domači strani www.cjm.si.

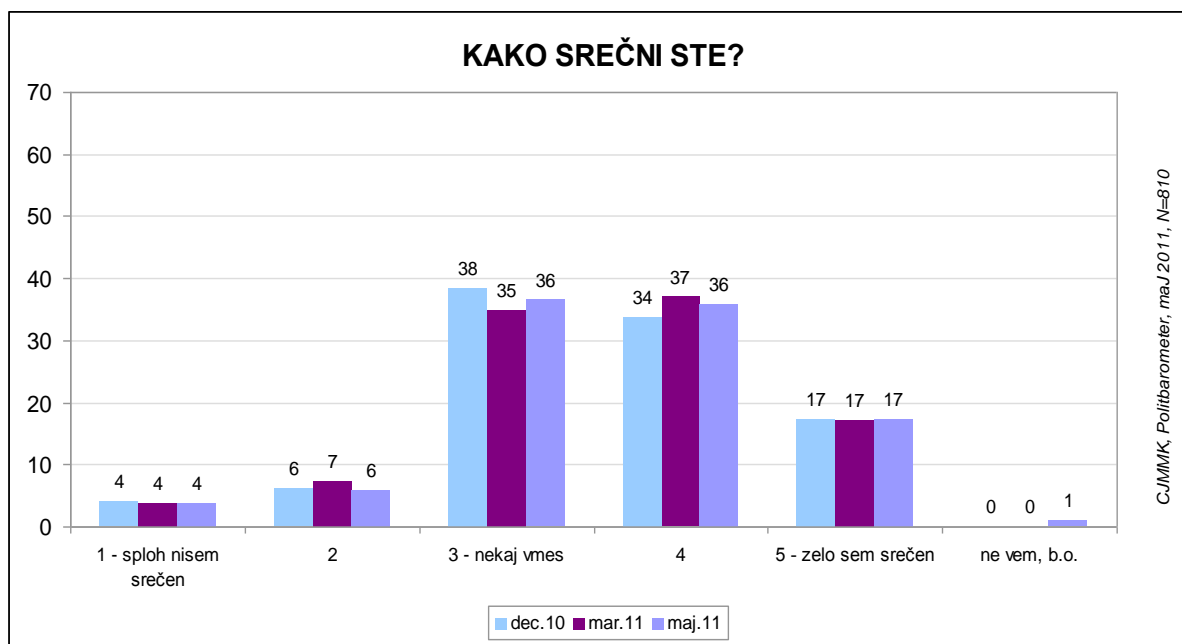
1.0 KAZALCI SPLOŠNEGA (NE-)ZADOVOLJSTVA

V tem okviru smo povpraševali o osebni sreči, zadovoljstvu z življenjem, zadovoljstvu z materialnimi razmerami in zadovoljstvu z demokracijo, zaposlene pa tudi o skrbi glede izgube delovnega mesta.

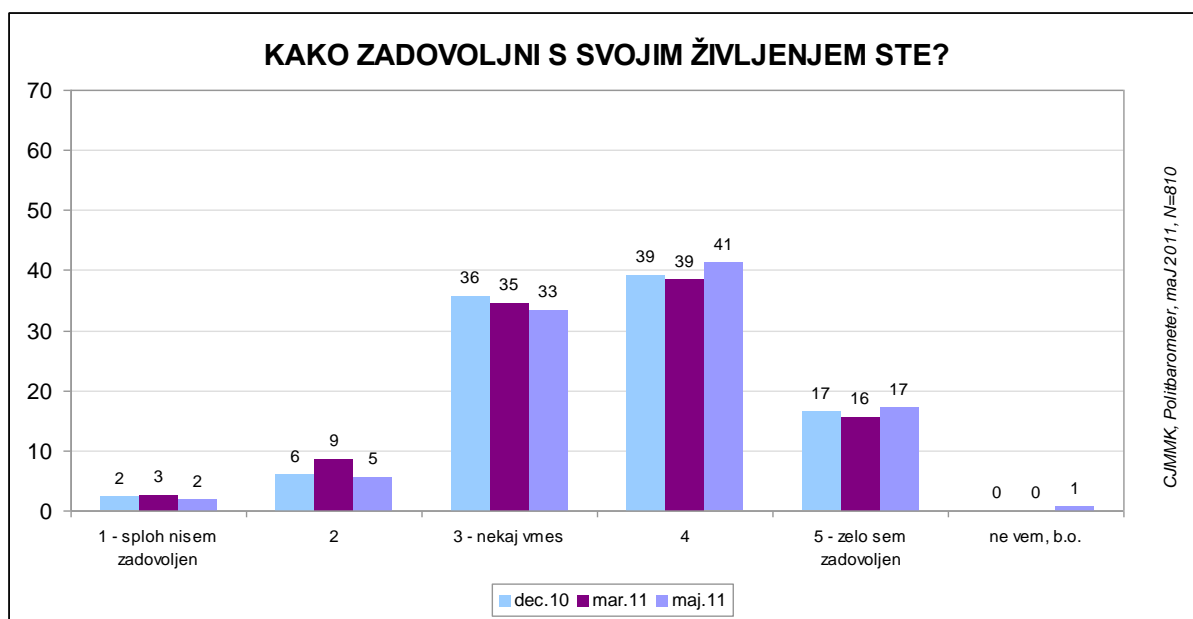
1.1 Sreča in zadovoljstvo z življenjem

Ljudje živijo in čustvujejo v svojem vsakodnevnem življenju bolj umirjeno kot nakazujejo kazalci socialne in politične klime. V glavnem so srečni (53 %) (graf 1.1) ter zmerno ali zelo zadovoljni z življenjem (58 %) (graf 1.2). Le manjši del vseh (10 %) izraža nesrečnost oziroma nezadovoljstvo (7 %). V izražanju zadovoljstva opazamo rahel premik v pozitivni smeri.

Graf 1.1

Graf 1.2

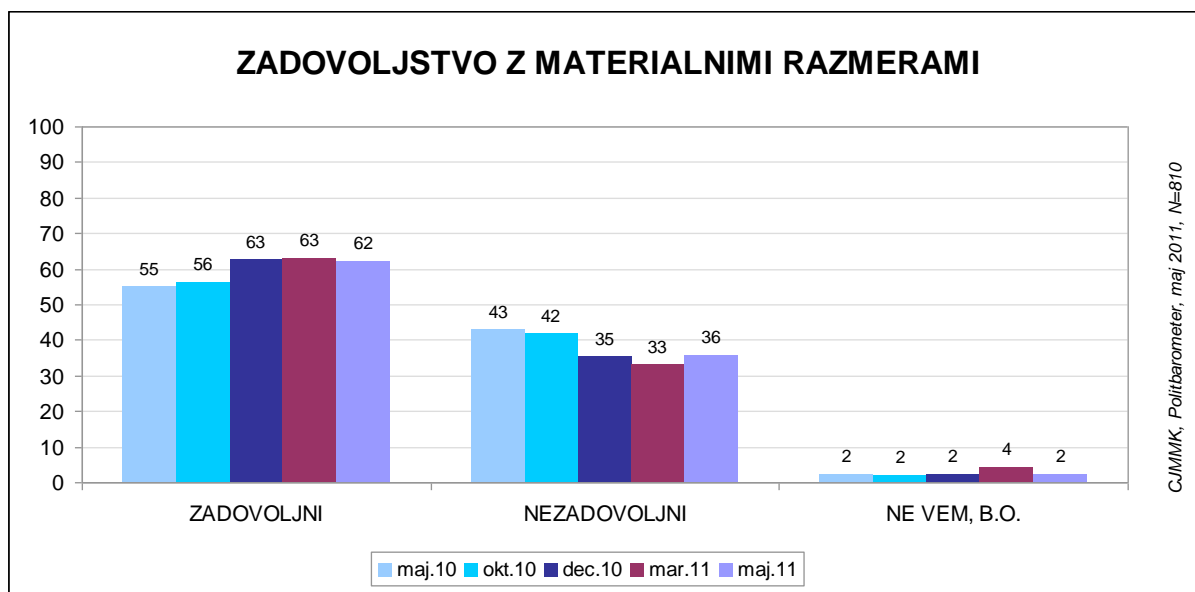

Analiza pokaže, da so daleč najbolj srečni in zadovoljni s svojim življenjem najmlajši (do 30 let) in daleč najmanj najstarejši (61 let in več). Bolj srečni so višje in visoko izobraženi, zaposleni v gospodarstvu ter dijaki in študentje, značilno manj pa upokojeanci in gospodinje. To velja tudi za izražanje zadovoljstva z življenjem. Nazorska opredeljevanja se ne izražajo v izjavljanju o sreči in zadovoljstvu z življenjem.

1.2 Ne-zadovoljstvo z materialnimi razmerami

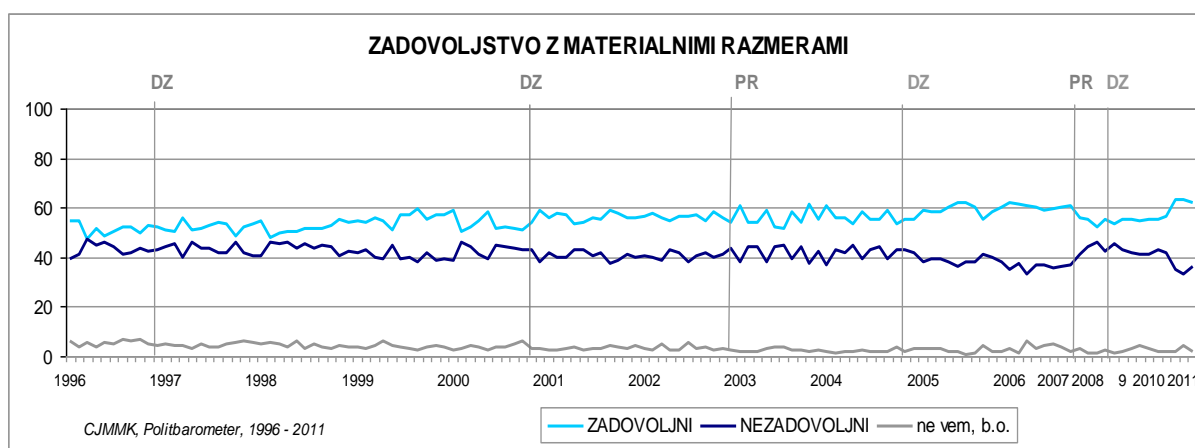
Tudi tokrat se potrdi ugotovitev, da je izražanje ne-zadovoljstva z materialnimi razmerami v gospodinjstvu neke vrste stalnica. Delež nezadovoljnih je bolj ali manj ustaljen in se giblje v obsegu od 33 % do 43 %, tokratna meritev pa obstane na ravni dobre tretjine (36 %). Delež zadovoljnih tudi tokrat ostaja na ravni meritev zadnjega pol leta (62-63 %) in je nad ravnjo meritev iz daljšega predhodnjega obdobja.

Graf 1.3

Med bolj zadovoljne z materialnimi razmerami se uvrščajo srednje (70 %) ter višje in visoko izobraženi (79 %) pa tudi najmlajši (do 30 let: 85 %), študenti in dijaki (94 %), pa zaposleni v gospodarstvu (71 %) itd. Med nezadovoljnimi pa vidno izstopajo le osnovnošolsko (44 %) in poklicno (45 %) izobraženi, brezposelni (62 % !) ter anketiranci iz starostne skupine 46 do 60 let (44 %).

Graf 1.4

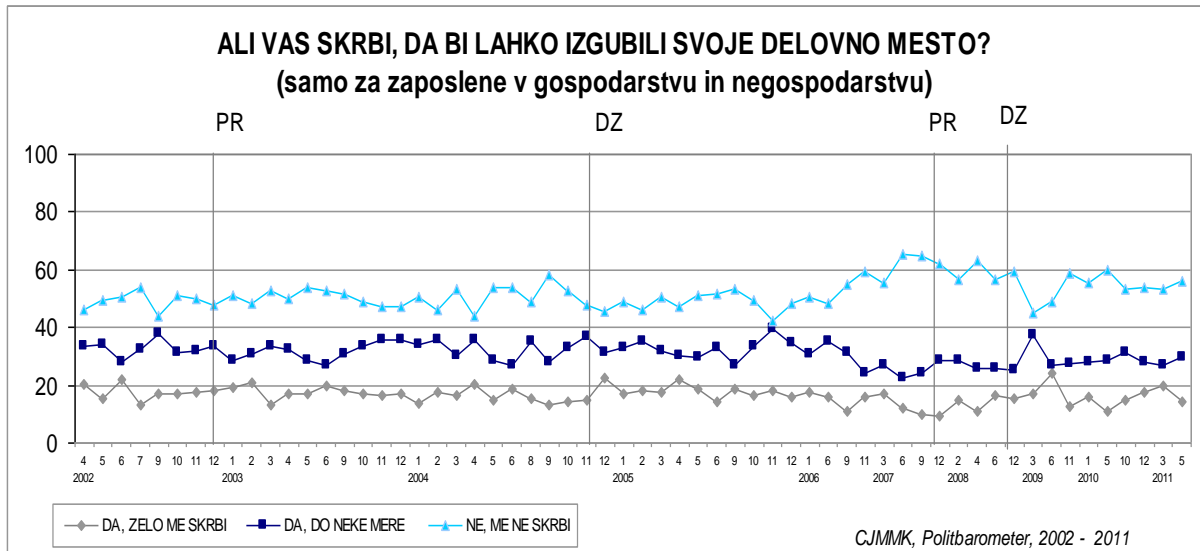

1.3 Skrb glede izgube zaposlitve

Graf 1.5 ilustrira nihanja deležev »zelo« in »do neke mere« zaskrbljenih glede izgube delovnega mesta – med zaposlenimi anketiranci. Tokratna meritev pokaže, da delež zelo zaskrbljenih značilno upade (marec 20 % - maj 14 %), delež do neke mere zaskrbljenih pa rahlo naraste (marec 27 % - maj 29 %). Osebno dojemanje pritiskov v zaposlitvenem polju se

v zadnjem času ni bistveno spremenilo. Seveda pri tem ne gre zanemariti dejstva, da slaba polovica vseh zaposlenih (43 %) izraža občutek nesigurnosti.

Graf 1.5

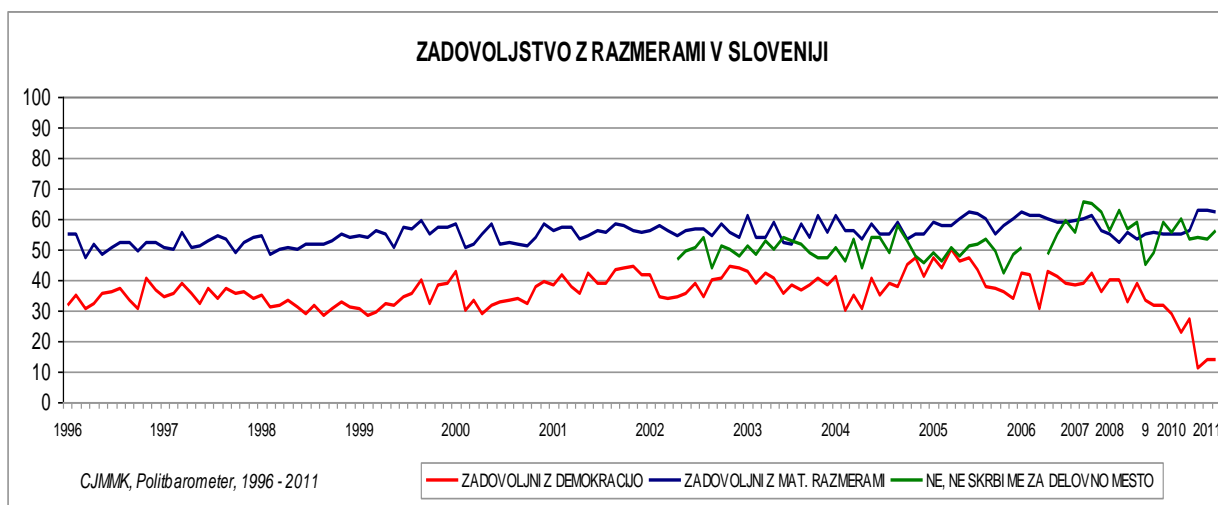
1.4 Ne-zadovoljstvo z demokracijo

Med vsemi »kazalci zadovoljstva« le povpraševanje o zadovoljstvu z demokracijo nesporno prikazuje politično klimo v okolju in času raziskave. Tokratna meritev oz. boljše - tudi tokratna meritev - nakaže skrajno kritično ocenjevanje razmer, ki je značilno za obdobje zadnjega polletja. V decembru in predhodnjih meritvah lanskega leta so deleži zadovoljnih z demokracijo nihali okoli ene četrtine vprašanih, v marcu in maju letos pa so ti deleži upadli za pol (marec 11 %, maj 14 %). Raziskava torej skoraj ne zazna anketirancev, ki bi bili zadovoljnih z delovanjem demokratičnega sistema. Delež nezadovoljnih (82 %) je tokrat sicer neznatno nižji kot v decembrski meritvi (86 %). Vsaka nadaljnja analiza je brezpredmetna.

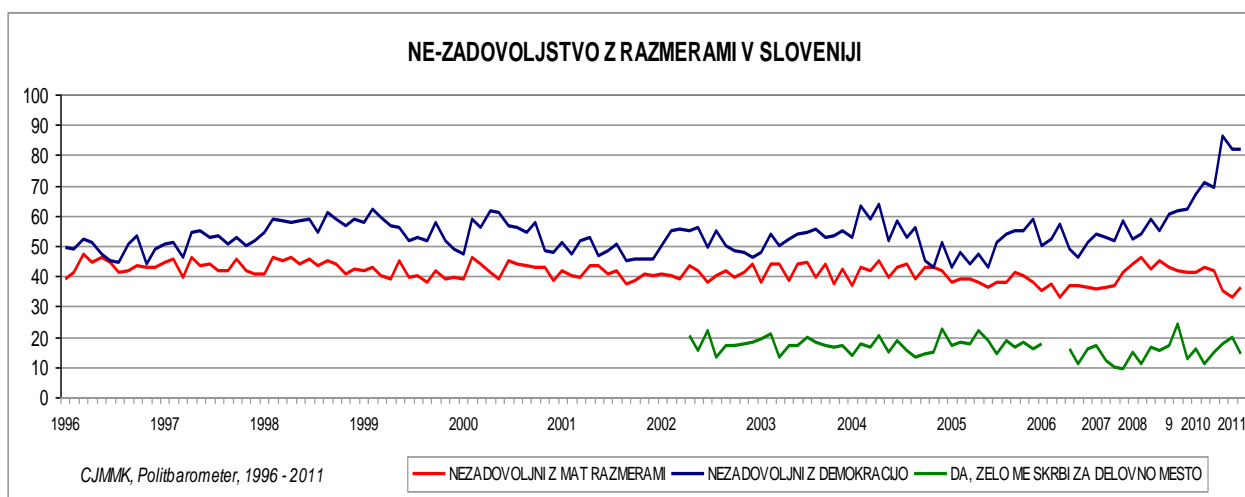
1.5 Ne-zadovoljstva: strnjen prikaz

Grafa 1.8 in 1.9 strnjeno prikazeta potek ocenjevanja materialnih razmer v gospodinjstvu, izražanje skrbi glede zaposlenosti in zadovoljstvo z demokracijo. Očitno je, da se trend izraženega ne-zadovoljstva z demokracijo razvija neodvisno od še vedno prevladujočega izražanja zadovoljstva z materialnimi razmerami. To velja tudi za razmerja med zadovoljstvom z demokracijo in izraženim zadovoljstvom z življenjem in izpovedovanjem osebne sreče. Prejkoslej se v presečišču kritičnega vrednotenja ljudi znajdejo politične institucije in odnosi med njimi ter njihovimi nosilci.

Graf 1.8

Graf 1.9

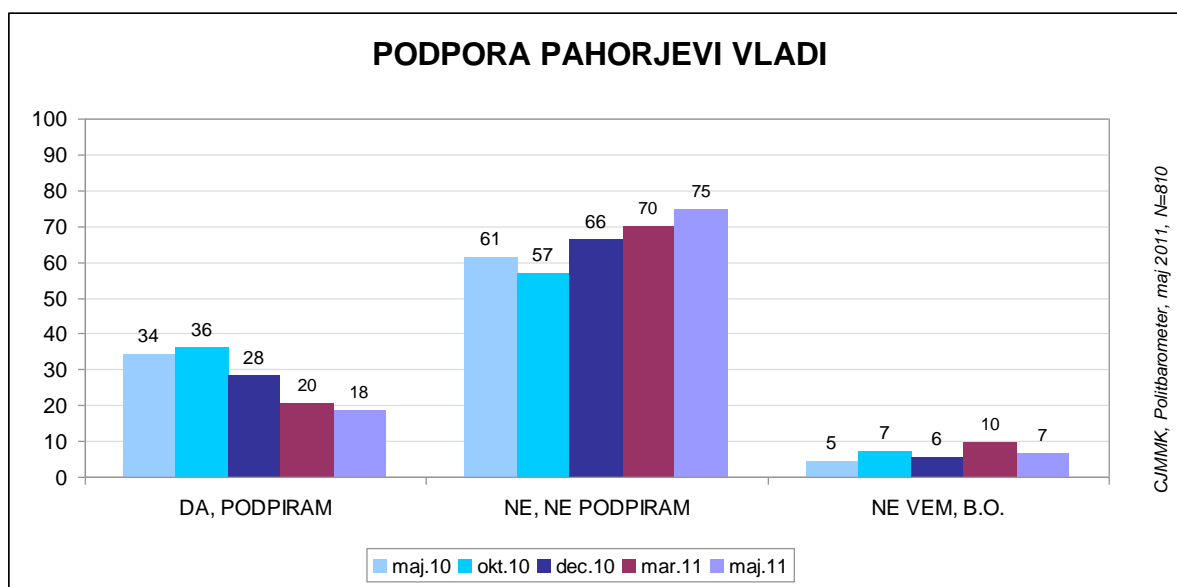
2.0 PODPORA VLADI

2.1 Ne-podpora vladi v maju in bližnje primerjave

Vprašanje »Ali podpirate vlado xx (ime aktualnega predsednika vlade), ali ne?« zastavljamo v Politbarometru od januarja 2001 dalje. Dobljeni rezultati vseh meritev v aktualni, bližnji in daljni primerjavi so prikazani v nadaljevanju.

Očitno je, da je ob tokratni meritvi (graf 2.1) podpora vladi še dodatno močno padla na vsega 18 %. Dosežena raven nepodpore je doslej najvišja in dosežena raven podpore je doslej najnižja (75 %). Vzpon nepodpore smo v preteklosti izmerili v času ti. Bajukove vlade, vendar tedaj nepodpora ni tako silovito narasla in podpora tako močno upadla.

Graf 2.1

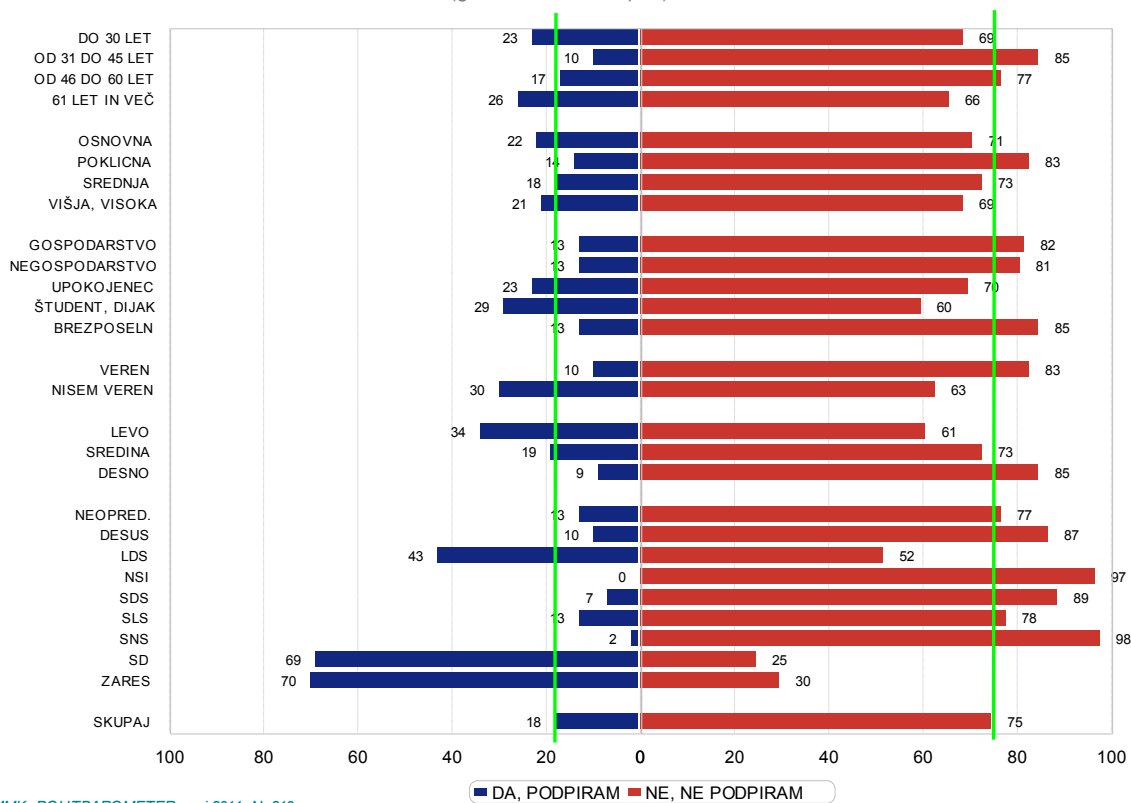

Analiza (graf 2.2) nakaže nizko povezanost v izražanju podpore glede na zaposlitveni in izobrazbeni status ter pripadnost starostnim skupinam. Največ nepodpore vladi izrekajo respondenti starostne skupine od 31 – 45 let, poklicno usposobljeni, brezposelni in seveda tudi desno samoopredeljeni ter preferenti SDS, SNS, pa tudi LDS itd.

Graf 2.2

PODPORA VLADI

(glede na izbrane skupine)

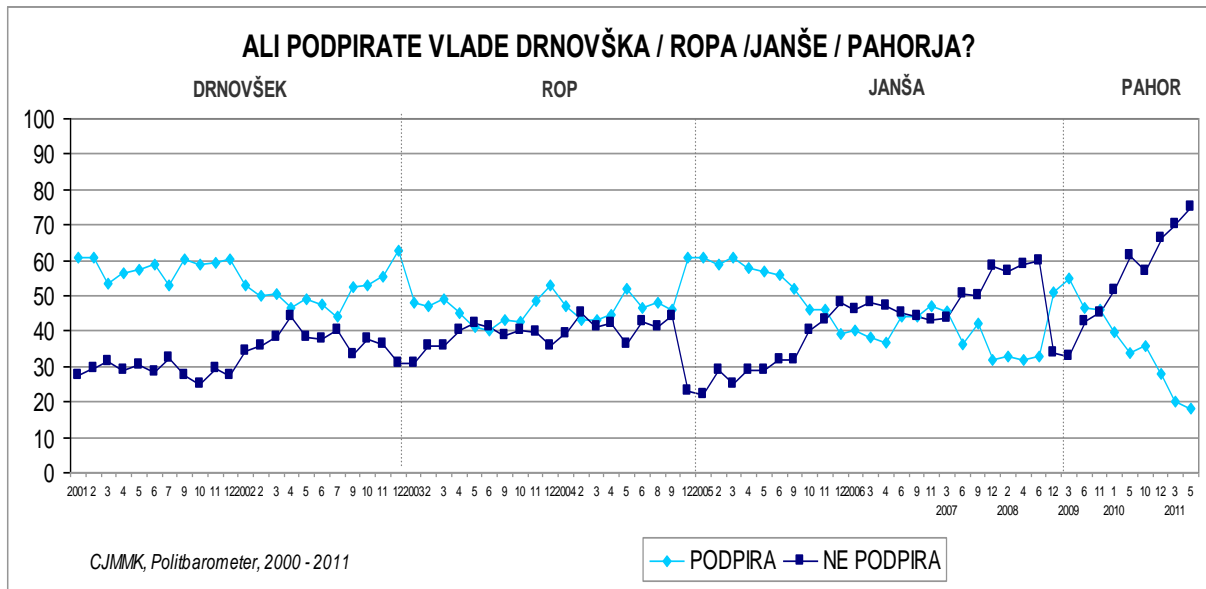

CJMMK, POLITBAROMETER, maj 2011, N=810

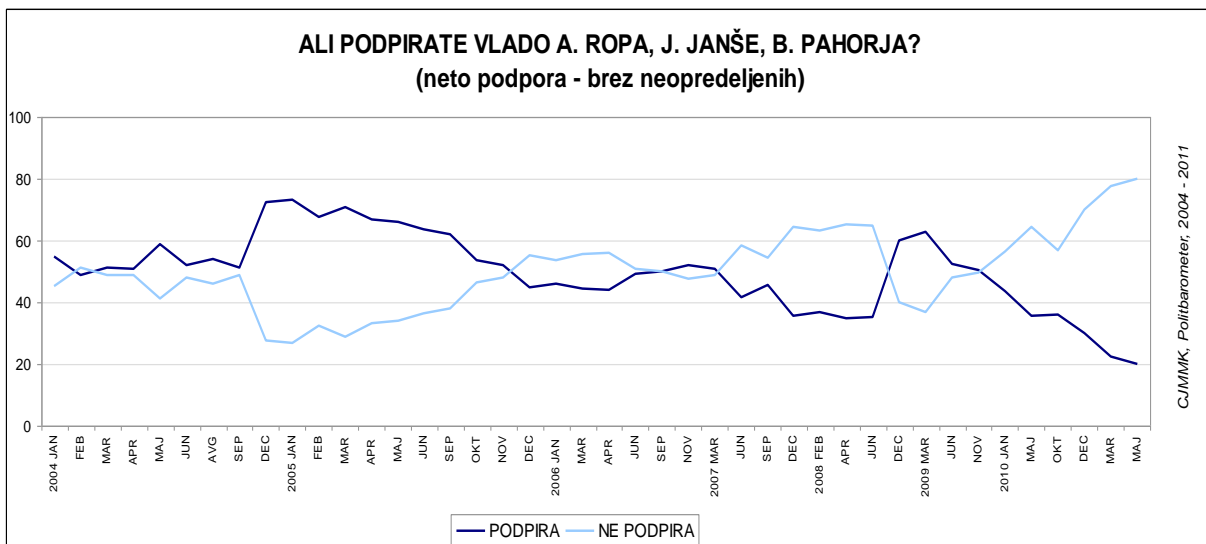
2.2 Medčasovne primerjave – retrospektiva

Potek izražanja ne-podpore vladi ilustrirata grafa 2.3 in 2.4, prvi za vse obdobje meritve podpore, drugi pa za obdobje od januarja 2004 dalje.

Graf 2.3

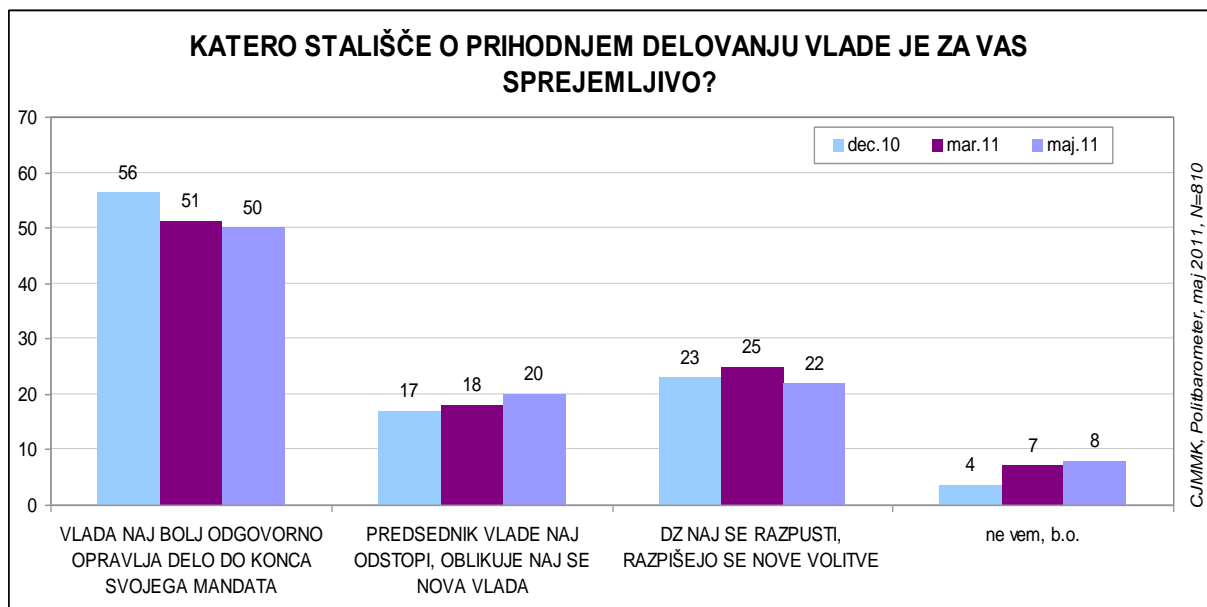
Graf 2.4

2.3 Ali naj vlada še naprej vlada?

Tudi tokrat, tretjič, smo respondentom zastavili vprašanje: »V zvezi z nadaljnjim delovanjem vlade se oblikujejo različna stališča. Katero od teh je za vas najbolj sprejemljivo: (1) Vlada naj bolj odgovorno opravlja delo do konca svojega mandata; (2) Predsednik Vlade Borut Pahor naj odstopi in oblikuje naj se nova vlada; (3) Državni zbor naj se razpusti in razpišejo naj se predčasne volitve; (4) neopredeljeni.« Rezultat povpraševanja je prikazan v grafu 2.5.

Graf 2.5

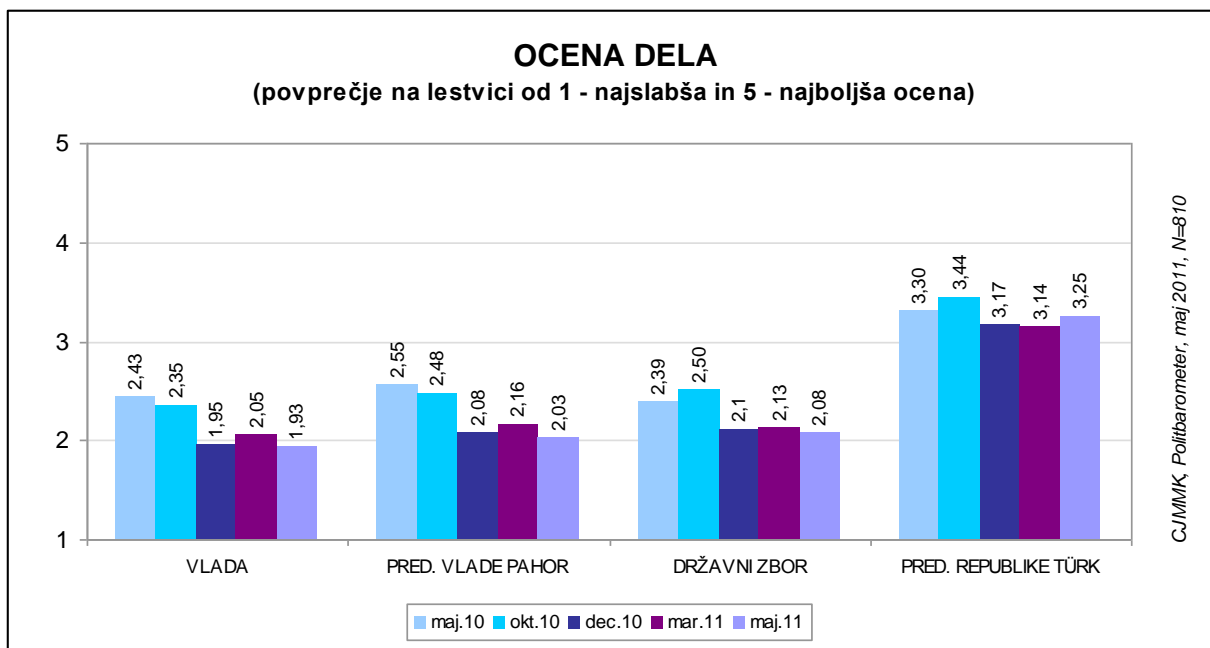
Skozi vse tri meritve se pokaže, da so deleži opredelitev v prid trem alternativam dokaj stabilni. V prid razpustitve DZ in razpisa novih volitev se v obdobju december 10 – maj 11 opredeljuje 22 – 25 % respondentov. V prid stališča, da naj predsednik vlade odstopi, in da se oblikuje nova vlada, se v istem obdobju opredeljuje 17 – 20 %, daleč največ respondentov pa se vseskozi opredeljuje v prid »bolj odgovornega opravljanja dela vlade do konca njenega mandata« (56 – 50 %). Za poseg v mandat te vlade so torej v treh meritvah opredeljuje od 40 do 43 % respondentov, večina ostalih (od 56 – 50 %) pa za nadaljnje delovanje vlade do zaključka mandata. Ideja o predčasnih volitvah torej nima izrazite in široke podpore.

Analiza pokaže, da se za nadaljnje delovanje vlade »do konca mandata« zavzemajo predvsem respondenti iz naslednjih skupin: stari 61 let in več (57 %), upokojenci (52 %), študenti in dijaki (53 %), brezposelni (55 %), respondenti iz Ljubljane in Maribora (60 %), levo samoopredeljeni (60 %), preferenti SD (85 %), SLS (60 %), Desus (53 %) in strankarsko neopredeljeni (52 %) itd. Za odstop predsednika vlade se izrekajo bolj kot v povprečju (21 %) predvsem najmlajši (32 %), samozaposleni (34 %), preferenti SNS (44 %) in SDS (30 %) itd. V prid predčasnih volitev pa se bolj opredeljujejo (povprečje 22 %) višje in visoko izobraženi (28 %), brezposelni (32 %), desno opredeljeni (30 %), preferenti SDS (42 %), SNS (35 %) itd.

3.0 OCENA USPEŠNOSTI DELOVANJA OSREDNJIH DRŽAVNIH ORGANOV

V ocenjevanje uspešnosti delovanja osrednjih državnih organov smo tokrat vključili Vlado RS, Predsednika vlade, Državni zbor in Predsednika republike. Rezultate meritev v bližnji in daljni primerjavi prikazujejo grafi 3.1 do 3.3.

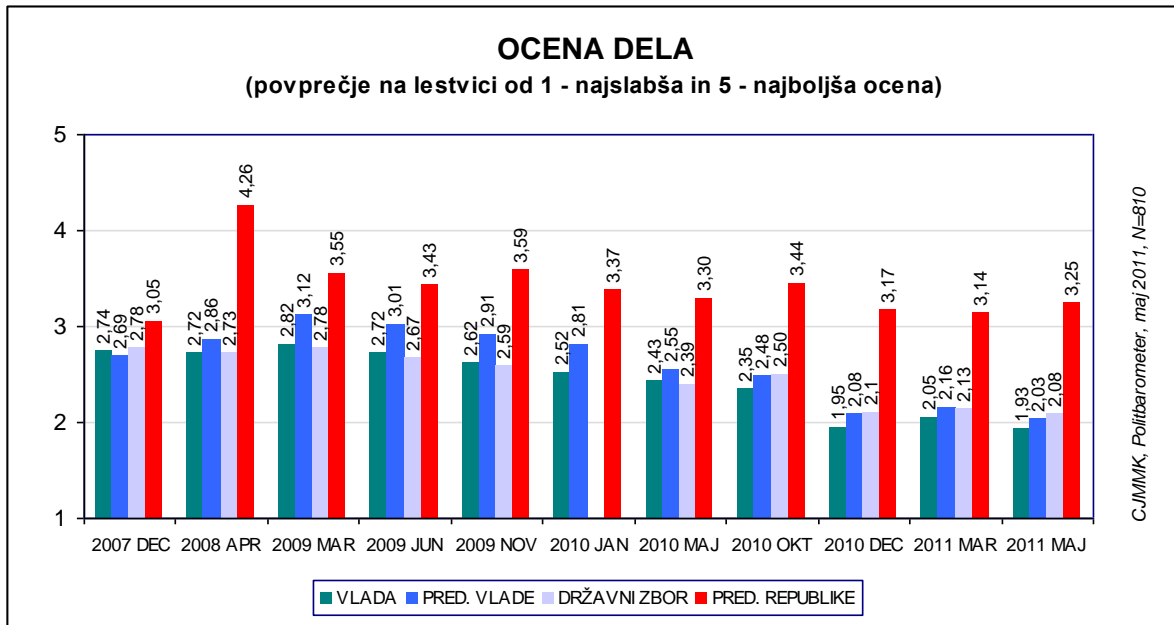
Graf 3.1

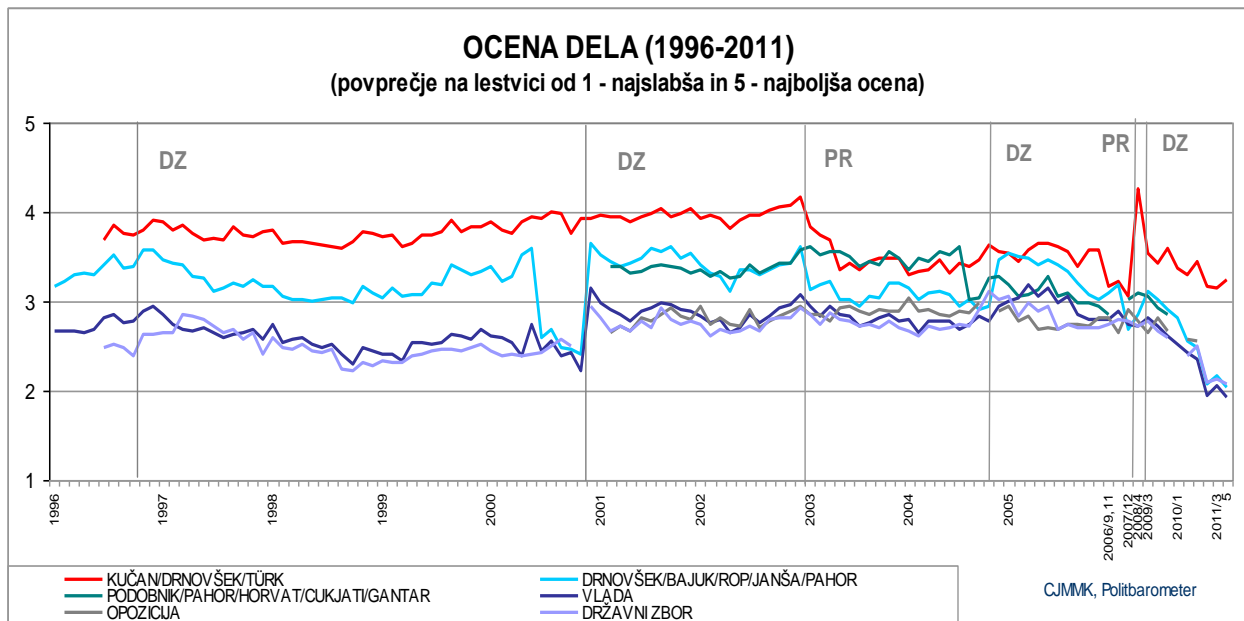
Vse štiri opazovane institucije v bližnji primerjavi (maj 10 – maj 11) tudi ob tokratni meritvi ostajajo na nizki ravni. Pozitiven nihljaj v ocenjevanju uspešnosti dela zaznamo le pri Predsedniku republike. Za vse štiri opazovane osrednje državne organe še vedno velja, da ostajajo na najnižjih ocenah učinkovitosti, odmerjenih v vsem obdobju opazovanja (graf 3.3).

Potek upadanja ocen učinkovitosti dela državnih organov v zadnjem obdobju ilustrira graf 3.2.

Graf 3.2

Graf 3.3

4.0 ZAUPANJE V INSTITUCIJE SISTEMA

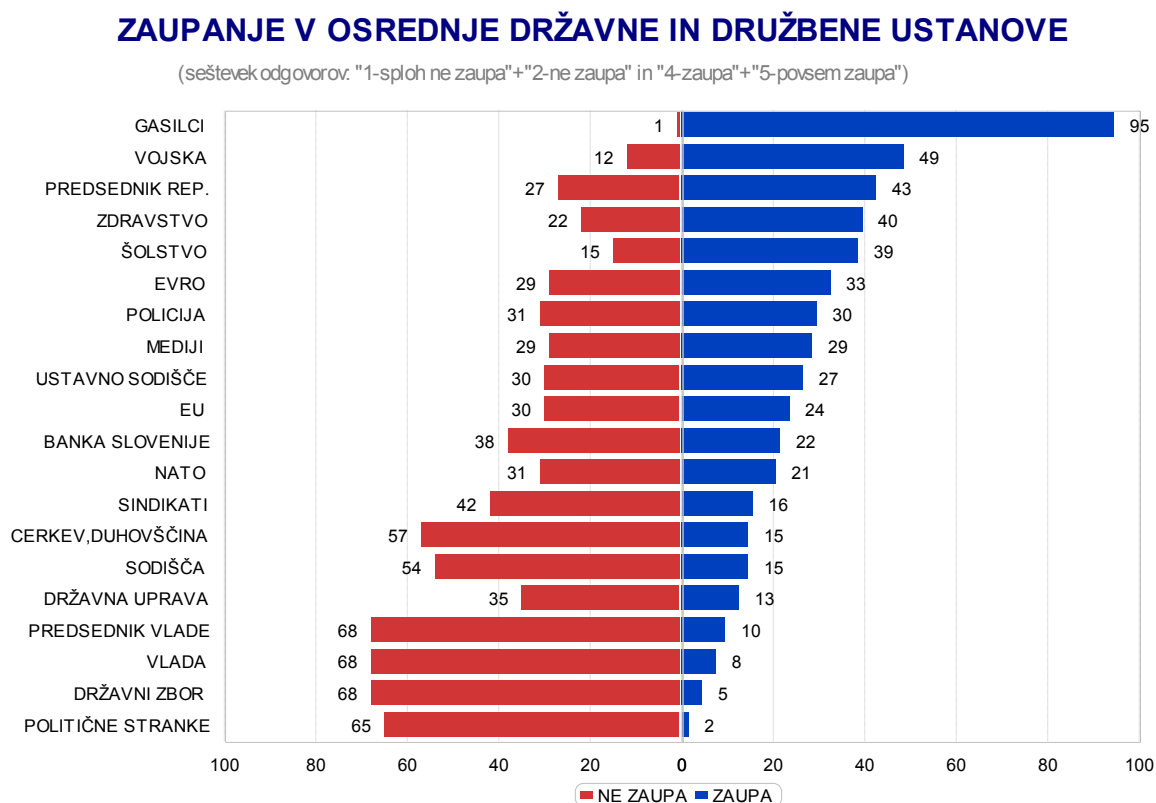
Dolgotrajna opazovanja »zaupanja v institucije« vseskozi – in še posebej meritve v obdobju 2003–2009 ter v zadnjem obdobju (2009–2011) – kažejo na »praznjenje« tega prostora. Čeprav gre pri tem tudi za splošen, svetovni in evropski trend, pa je upadanje zaupanja, še posebej v institucije političnega sistema, doseglo pri nas, v Sloveniji, skrajno spodnjo raven.

4.1 Ne-zaupanje v osrednje državne in družbene institucije: aktualna meritev in bližnje primerjave

Gornja ugotovitev se v majski meritvi še bolj izostrí. Na dnu ranga, z najnižjim izmerjenim zaupanjem doslej, so politične stranke, sledijo Državni zbor, Vlada in Predsednik vlade, pa tudi sodišča, cerkev in duhovščina, itd. Le pri vojski, šolstvu, zdravstvu, Predsedniku republike in Nato ob tokratni meritvi opazimo rahle dvige ocen, sicer statistično neznačilne.

Z višjimi deleži nezaupanja kot zaupanja so umeščeni še sindikati, Banka Slovenije, EU, Ustavno sodišče, mediji in celo policija. Le za evro, šolstvo, zdravstvo, vojsko in Predsednika republike velja, da vežejo nase več zaupanja kot nezaupanja, a tudi med njimi so razlike značilne.

Graf 4.1

CJMMK, POLITBAROMETER, maj 2011, N=810

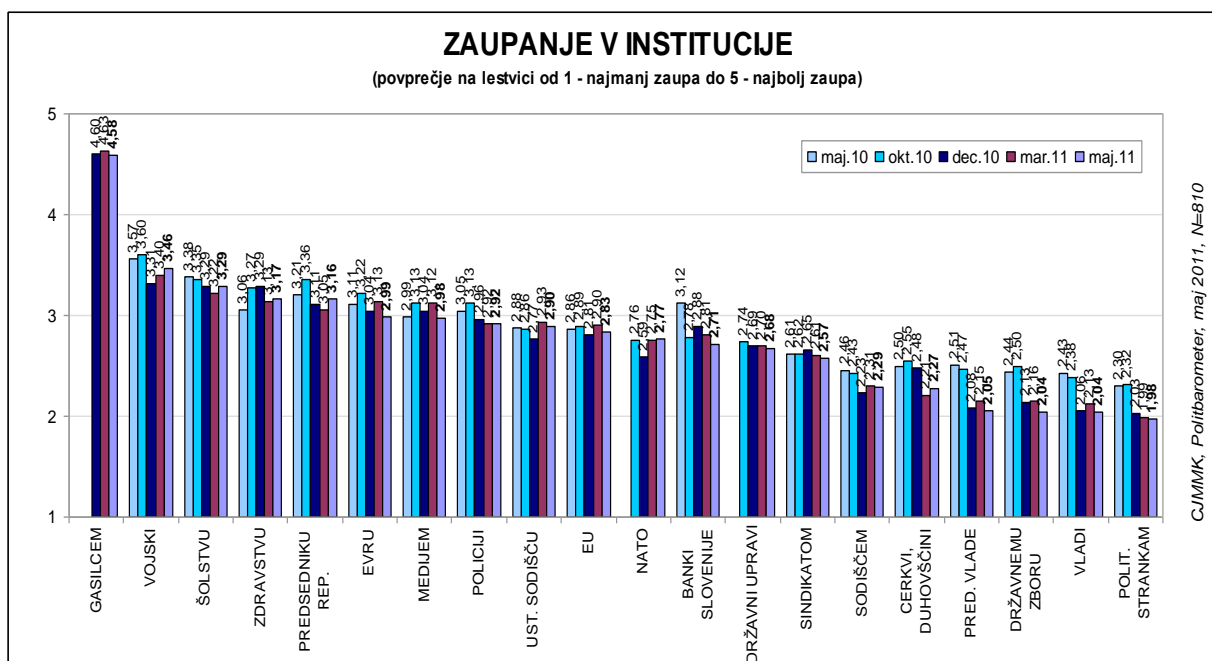
Med institucije z najvišjimi deleži zaupanja se tako uvrstijo: gasilci – nad vsemi ostalimi in z njimi težko primerljivi. Med osrednjimi družbenimi ustanovami se visoko po deležih zaupanja uvrstijo: vojska, šolstvo, zdravstvo, Predsednik republike, evro in mediji. Za vse te ustanove velja, da so deležne višjega deleža zaupanja kot nezaupanja. Taka njihova umestitev se potrdi tudi v prikazu uvrstitev na osnovi srednjih vrednosti (graf 4.2).

V srednji del ranga se umeščajo policija, Ustavno sodišče, EU, NATO in Banka Slovenije. Na dno ranga so umeščene politične stranke, Vlada RS, Državni zbor ter cerkev in duhovščina.

4.2 Medčasovne primerjave

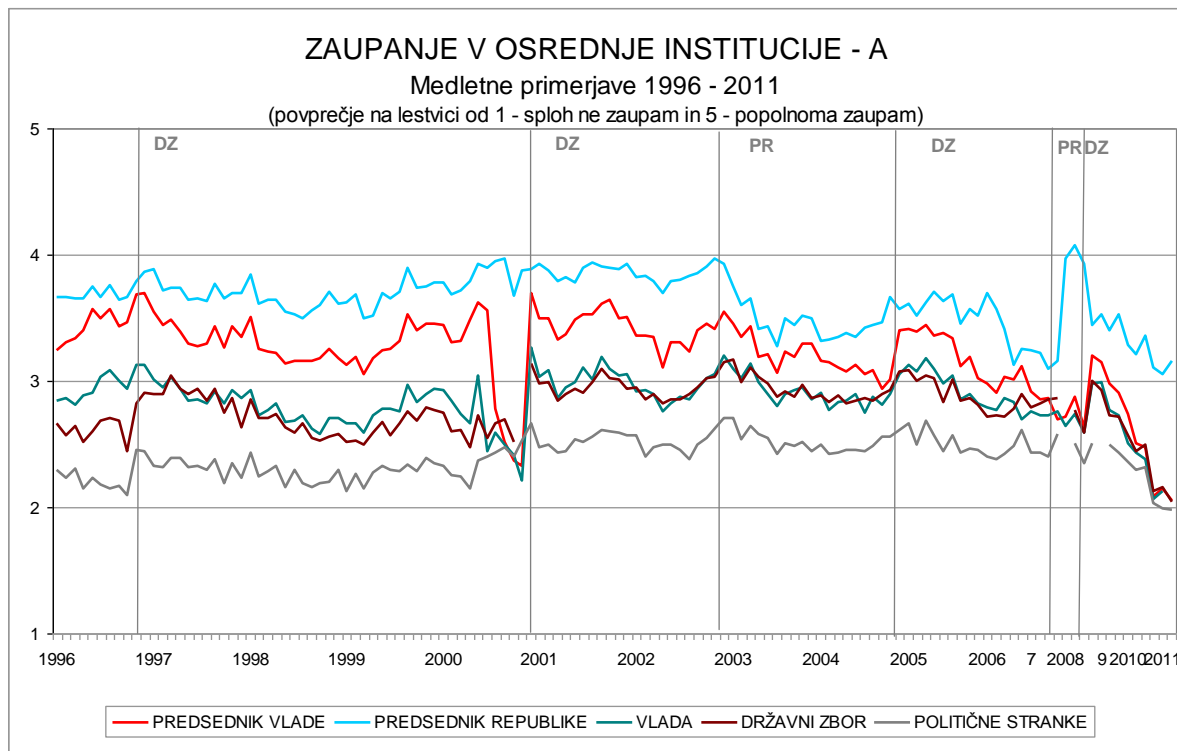
Graf 4.2 ponazarja rezultate meritev v preseku maj 10 – maj 11, kar pritrjuje ugotovitvi o negativnem trendu izražanja zaupanja v osrednje državne in družbene ustanove v zadnjem obdobju.

Graf 4.2

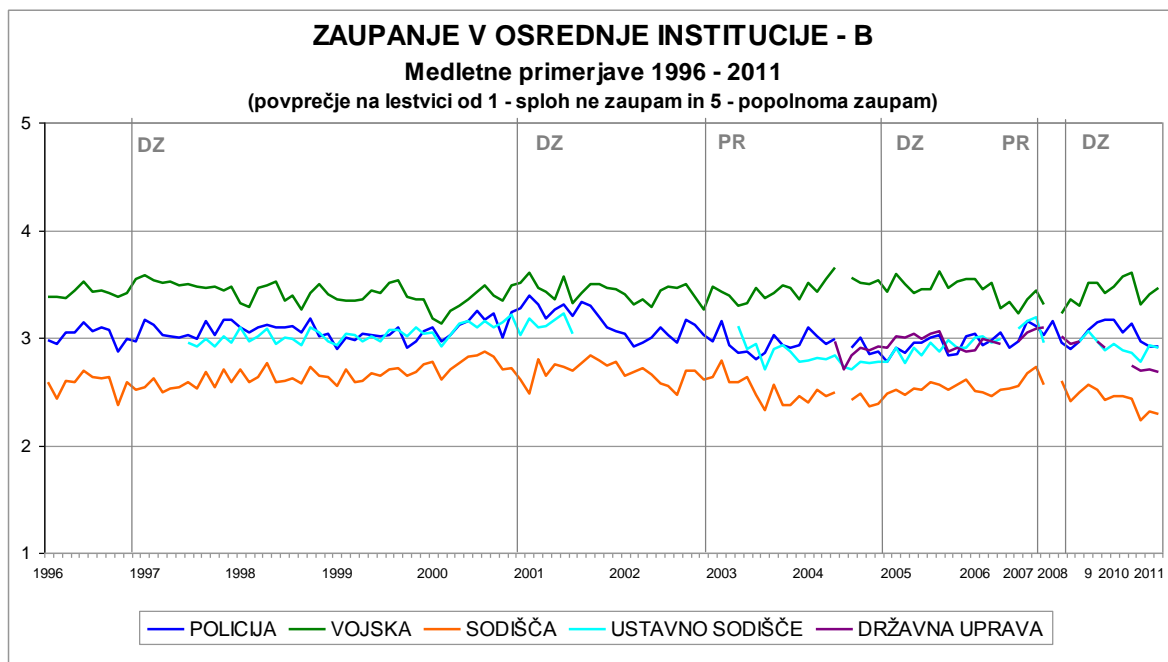

Grafi 4.3–4.6 pa prikazujejo potek izražanja ne-zaupanja v iste institucije v vsem obdobju opazovanja od januarja 1996 dalje.

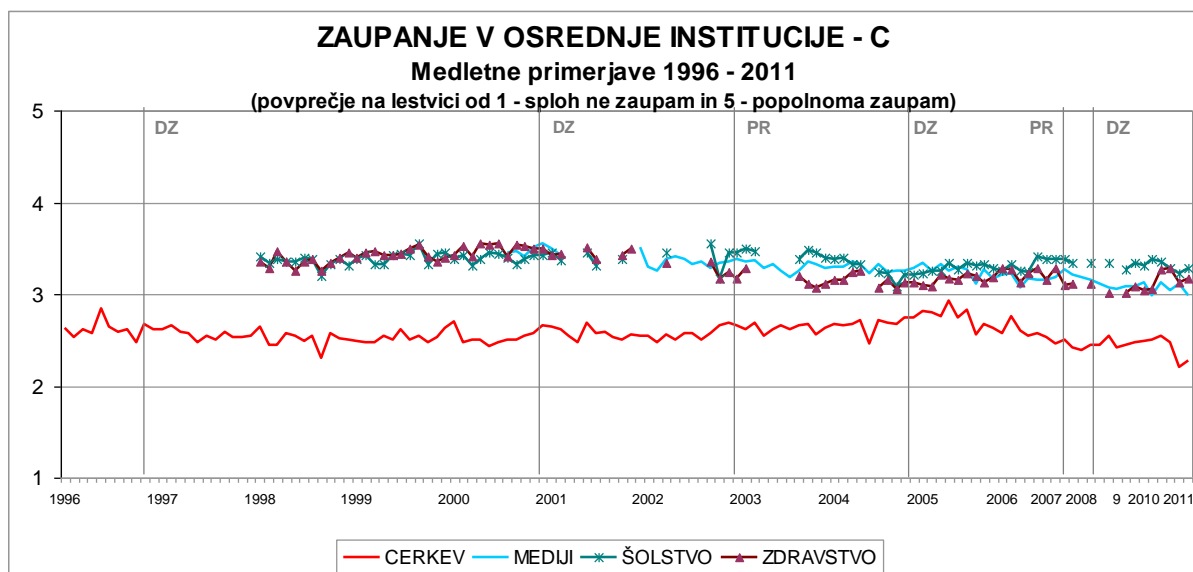
Graf 4.3

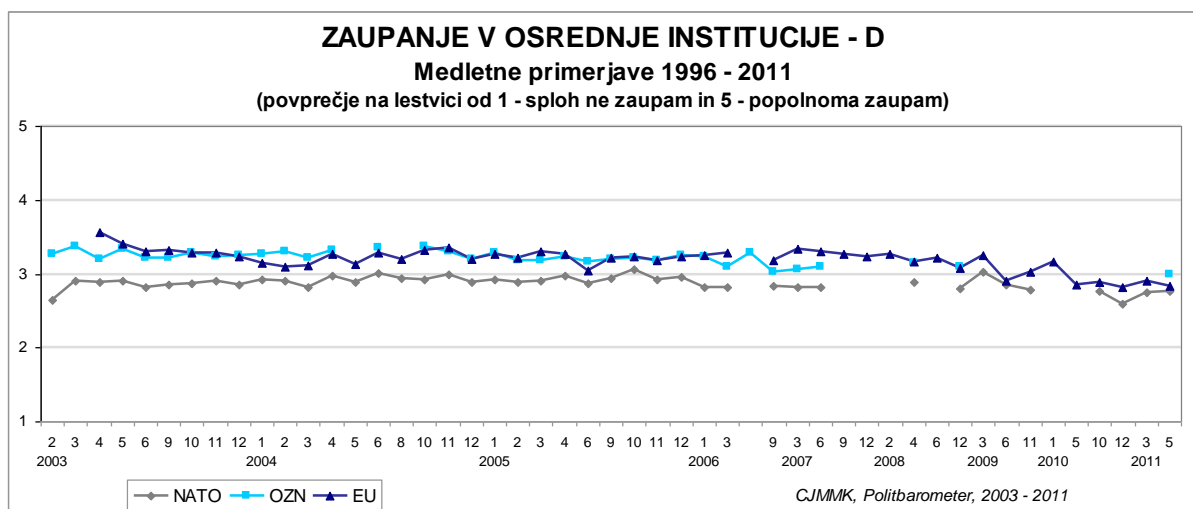
Graf 4.4

Graf 4.5

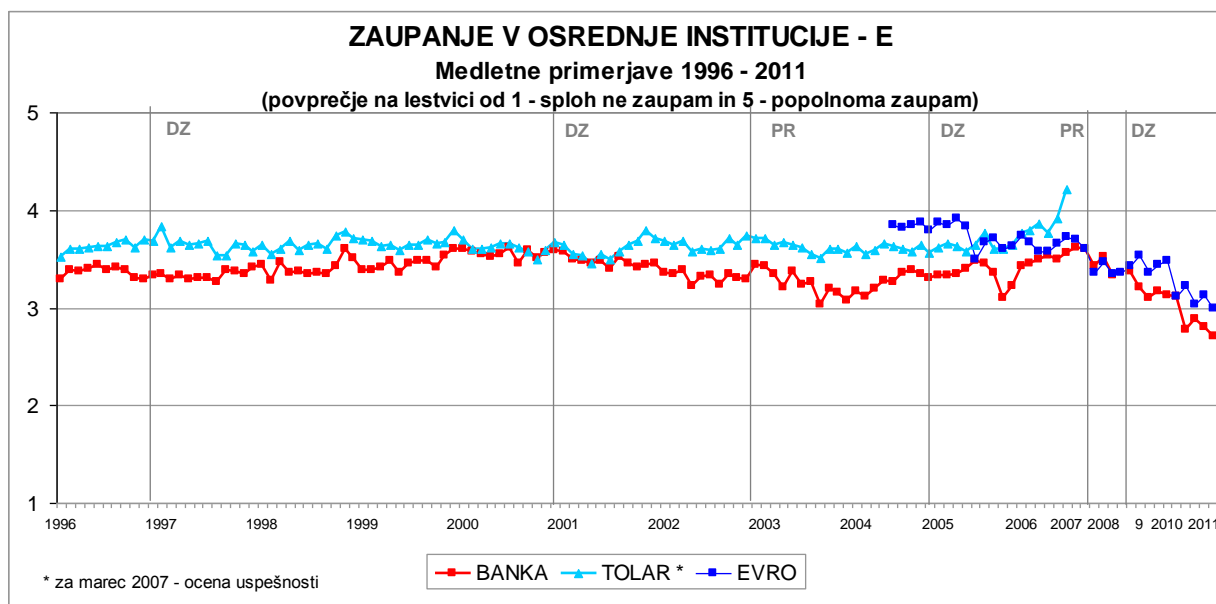
Graf 4.6

4.3 Zaupanje: evro, Banka Slovenije

Najizrazitejši aktualni odklon v smeri upadanja zaupanja zaznamo pri Banki Slovenije. Za Banko in evro velja, da se v preseku maj 10 in maj 11 umeščata značilno nižje kot vse doslej (graf 4.7).

Graf 4.7

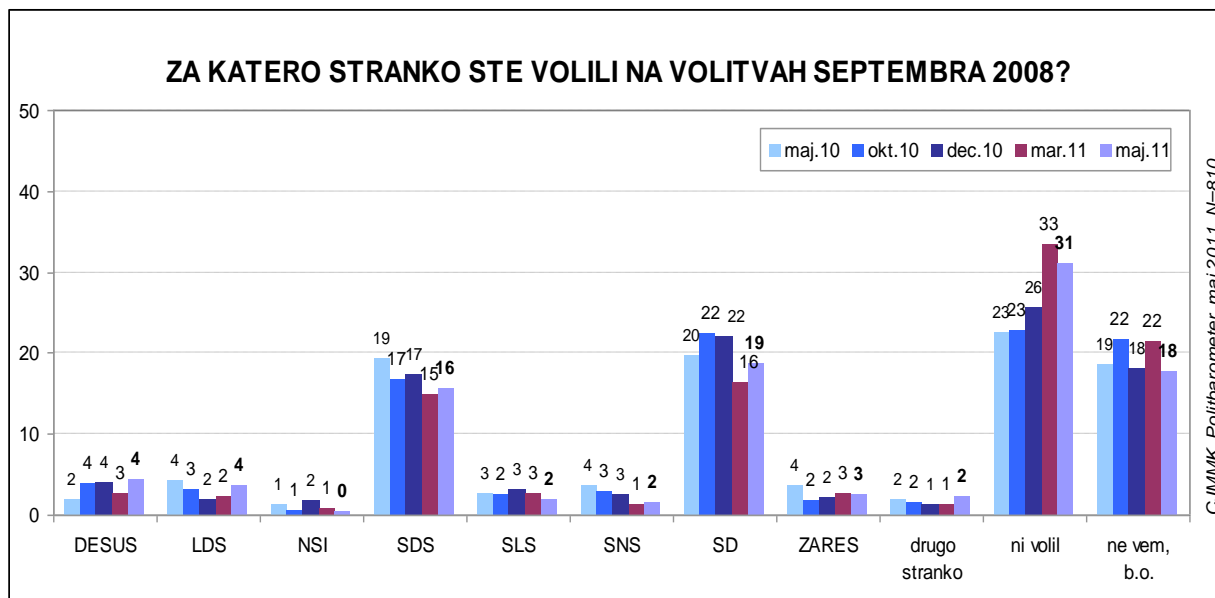

5.0 STRANKARSKA OPREDELJEVANJA

5.1 Retrospektiva: volilna ravnanja 2008

Vprašanje o volilnem ravnanju respondentov na zadnjih volitvah v DZ, tokrat o volilnem ravnanju septembra 2008, sodi v železni repertoar PB – kot intervenirajoča spremenljivka. Odgovori na vprašanje pokažejo aktualno »projekcijo« volilnih ravnanj respondentov, ki se oblikuje na osnovi vsaj treh okoliščin: dejanskega volilnega ravnanja ob zadnjih volitvah v DZ (2008), predelave njihovega »spomina o ravnanju« pod vplivom aktualnega ocenjevanja političnih in strankarskih razmerij ter spomina na lastno volilno ravnanje. V grafu 5.1 so prikazani odgovori na to vprašanje, zbrani v času maj 2010 – maj 2011, torej v obdobju zadnjega leta.

Graf 5.1

Predvsem je očitno, da spomin respondentov, zajetih v tem časovnem obdobju, »variira«, vendar v osnovi ponuja sprejemljivo razpršitev. Najbolj izstopajo variacije v deležih odgovorov »ni volil, ne ve, kako je volil oz. b.o.«. Delež domnevnih volivcev na volitvah v DZ 2008 dosega na osnovi tokratnih izjav vsega 51 %. Amnezija je več kot očitna. Preostala konfiguracija odgovorov sicer ustreza rezultatom volitev v DZ 2008, pokaže pa se, da je »moč spomina« močno upadla še posebej pri manjših strankah (Zares), pa tudi razmerja med velikimi strankami niso povsem skladna z volilnimi izidi.

»Preteklo volilno ravnanje« torej ni samo »pregled« izida preteklih volitev, temveč predvsem nakazuje trdnost oz. spremenljivost opredeljevanj respondentov do strank. To bomo pokazali v nadaljevanju poročila.

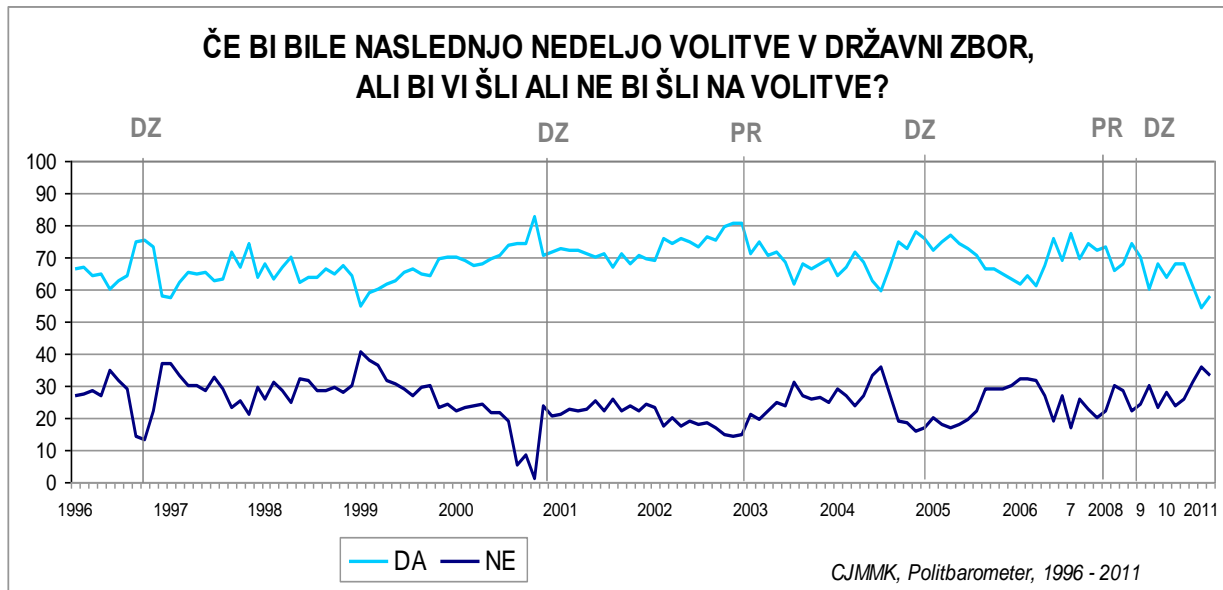
5.2 Pripravljenost udeležiti se volitev

Vprašanje o »pripravljenosti udeležbe na volitvah« ne služi le kot dostop v ugotavljanje odnosa do strank, saj se izkaže tudi kot pomemben samostojni kazalec politične klime. Iz grafa 5.2 oz na osnovi podatka, da je v tokratni meritvi 58 % vseh vprašanih izreklo pripravljenost udeležbe na volitvah, lahko sklepamo o stanju politične klime, o razpoloženju ljudi do aktualne politike in še posebej o stanju zaupanja v osrednje politične ustanove.

Glede pripravljenosti »udeležiti se volitev« lahko ugotovimo, da obstajajo značilne razlike med opazovanimi skupinami. Denimo, preferenti SDS (80 %) in desno samoopredeljeni (77 %) izražajo bistveno višjo stopnjo pripravljenosti udeležiti se volitev kot denimo preferenti

SD (75 %), levo samoopredeljeni (58 %) ali strankarsko neopredeljeni (daleč največja skupina – 34 %) itd.

Graf 5.2

Le respondent, ki izrazi pripravljenost udeležiti se volitev, je mogoče vprašati, »Za katero stranko bo volil«. V tem primeru gre za »filter«. Iz grafa 5.2 lahko razberemo, da pripravljenost za udeležbo na volitvah narašča s približevanjem terminu državnoborskih oz. predsedniških volitev oz. upada z odmikom od njega. Trenutna situacija, dve leti in pol po volitvah v DZ pa kaže nizek odziv.

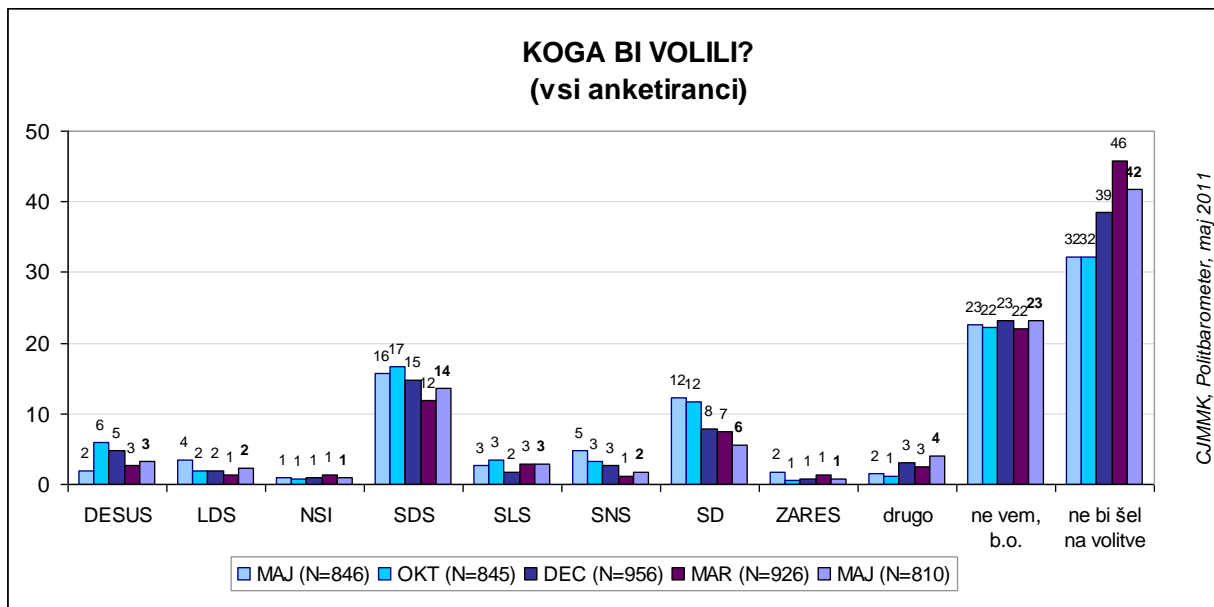
5.3 Za katero stranko bi volili – preseki in retrospektiva?

Vsem, ki pritrdilno odgovorijo na predhodno vprašanje, zastavljamo vprašanje »Za katero stranko bi volili?«. Rezultat aktualne meritve in bližnji pogled na predhodne meritve je podan v grafih 5.3 in 5.4.

Graf 5.3 prikazuje opredeljevanje respondentov – v polnem obsegu vsakokratnega vzorca, torej brez izključitve »nevolilcev«. Tokrat, v maju 2011, je »(bi volil) stranko« navedla le slaba tretjina (35 %) vseh respondentov. Poleg tistih, ki »ne bi šli na volitve« (42 %), se torej oblikuje skupina, dobra petina (23 %) vseh respondentov, ki niso pripravljeni ali niso sposobni odgovoriti z navedbo konkretne stranke.

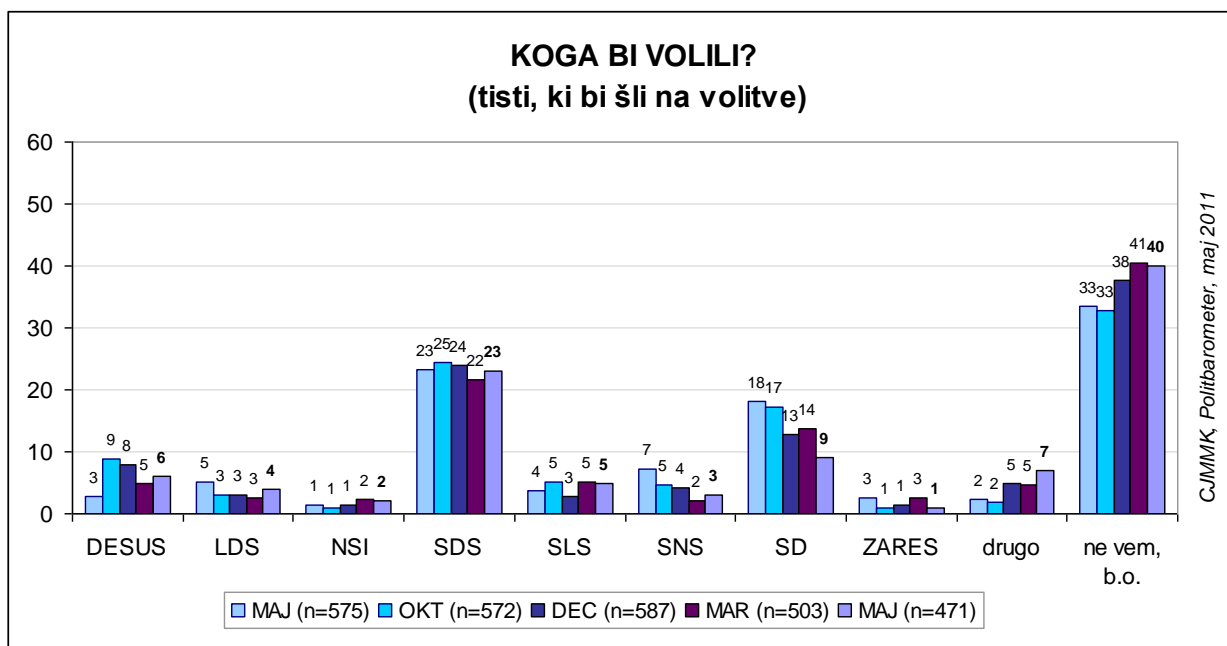
Delež teh (nevolilcev, neopredeljenih) sicer v bližnji primerjavi niha, vendar je v osnovi vseskozi visok. Na osnovi rezultatov meritev PB skozi dolgo obdobje je očitno, da se znaten del vseh anketirancev ni pripravljen opredeljevati oz. izbirati med političnimi strankami.

Graf 5.3

Graf 5.4 prikazuje razpršitev odgovorov na vprašanje »bi volil« zgoj v skupini »udeležencev« volitev. Tudi znotraj te skupine se pokaže neopredeljenost do strank kot ključna značilnost. Delež neopredeljenih v bližnji primerjavi niha (od 33% v maju lani do 40 % v maju letos). Sicer pa graf razkriva konfiguracijo oz. trende opredeljevanja do strank kot relativno stabilne, razen pri stranki SD. SDS tako dosega nekaj manj kot četrtino vseh opredelitev; SD (od 18 % do 9 %), Desus (od 9 do 6 %) in SNS (od 7 do 3 %) nakazujejo trend upadanja; SLS, LDS, Zares pa so relativno »stabilni« na nizki ravni.

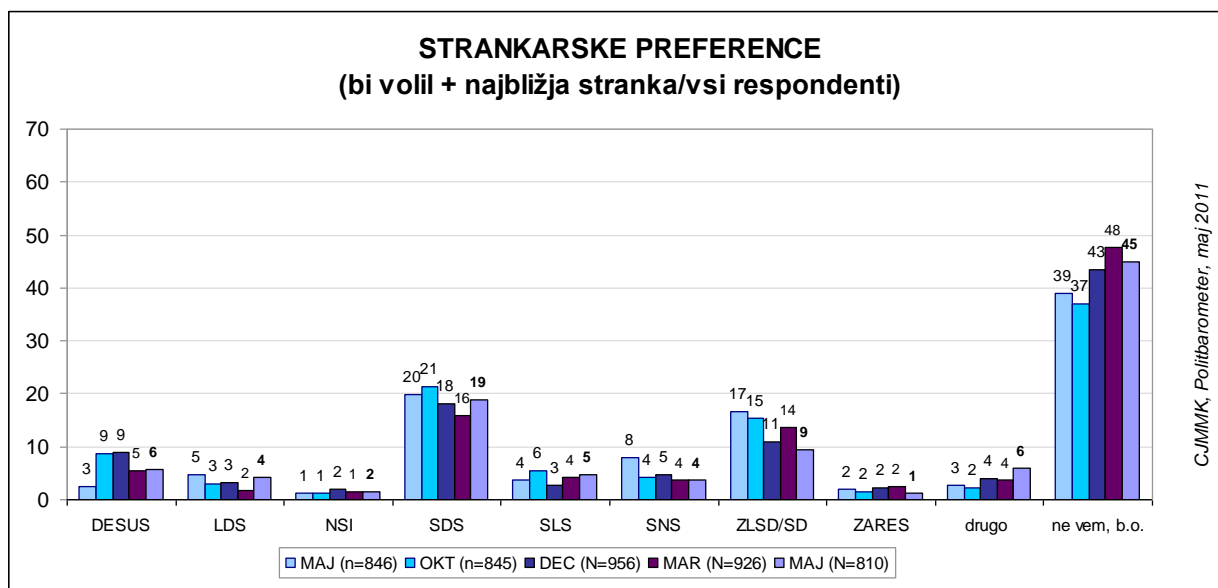
Graf 5.4

5.4 Strankarske preference – preseki in bližnje primerjave

Po vprašanju »Za katero stranko bi volil?« respondentom, ki ne navedejo stranke in vsem, ki odgovorijo, da se volitev ne bodo udeležili, zastavimo dopolnilno vprašanje: »Pa vendarle, katera stranka vam je najbližja?«. Na ta način povečamo delež strankarsko opredeljenih s prvotnih 35 % na 55 % vseh respondentov. S strnitvijo odgovorov na obe vprašanji oblikujemo indeks »strankarske preference«.

Graf 5.5

Rezultati meritev strankarskih preferenc z bližnjimi primerjavami so prikazani v grafu 5.5. Predvsem je očitno, da se je delež strankarsko neopredeljenih v obdobju maj 10 do maj 11 močno povečal.

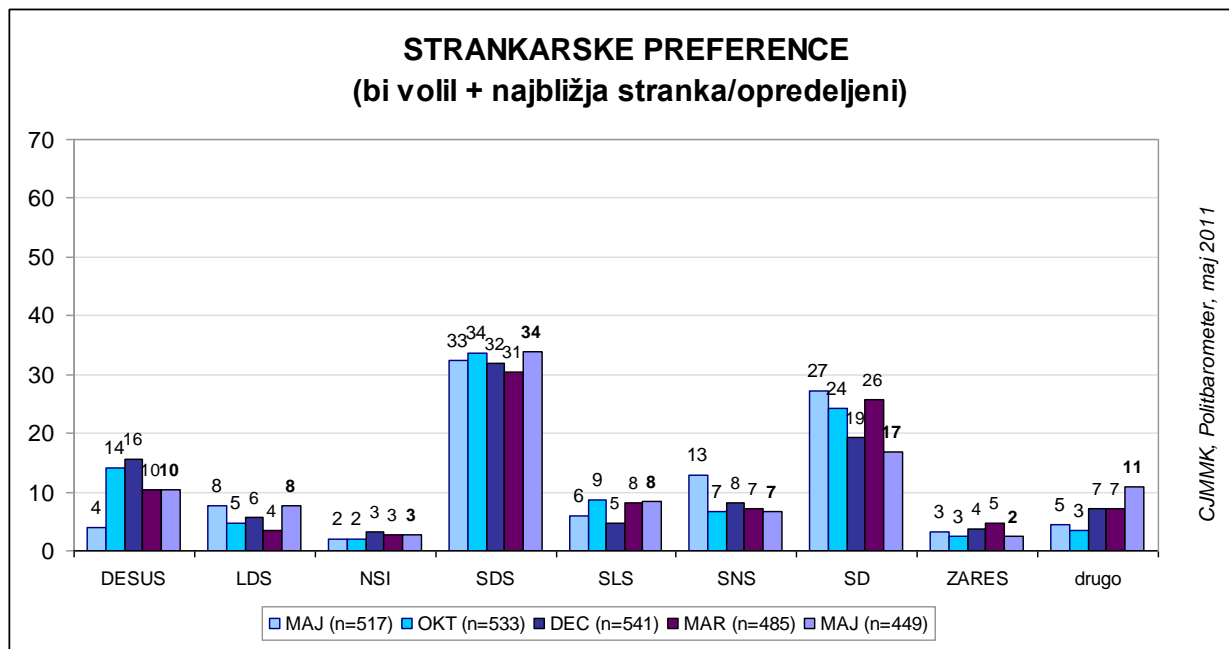
- Preferenčno neopredeljenih ostane polovica (45 %) vseh vprašanih.
- Najvišje je uvrščena SDS (19 %), sledi SD (9 %), Desus (6 %), SLS (5 %), SNS in LDS (4 %).

Primerjave petih meritev (maj 10 – maj 11) pokažejo:

- Ponoven vzpon preferenčne podpore SDS iz 16 % (v marcu) na 19 % (v maju letos), pri čemer preferenčna podpora še vedno zaostaja za oktobrsko (21 %) meritvijo.
- Umiritev preferenčne podpore Desus na ravni 6 %.
- Porast podpore LDS iz 2 % na 4 %.
- Upad in nihanje podpore SD iz 17 % (maja lani) na 9 % (maj letos).
- Dvig podpore SLS iz 4 % na 6 %.
- Ustalitev podpore SNS na ravni 4 %.
- Upad podpore Zares na vsega 1 %.

Graf 5.6, ki prikazuje opredelitve »opredeljenih« (neto), bolj izostreno pritrди prej povedanemu. V skupini »majhnih« strank z višjimi povprečji v zadnjem letu izstopata SLS in LDS z okrepitvami, Desus z ustaljitvijo podpore, SD pa z izrazitim upadom deleža podpor.

Graf 5.6

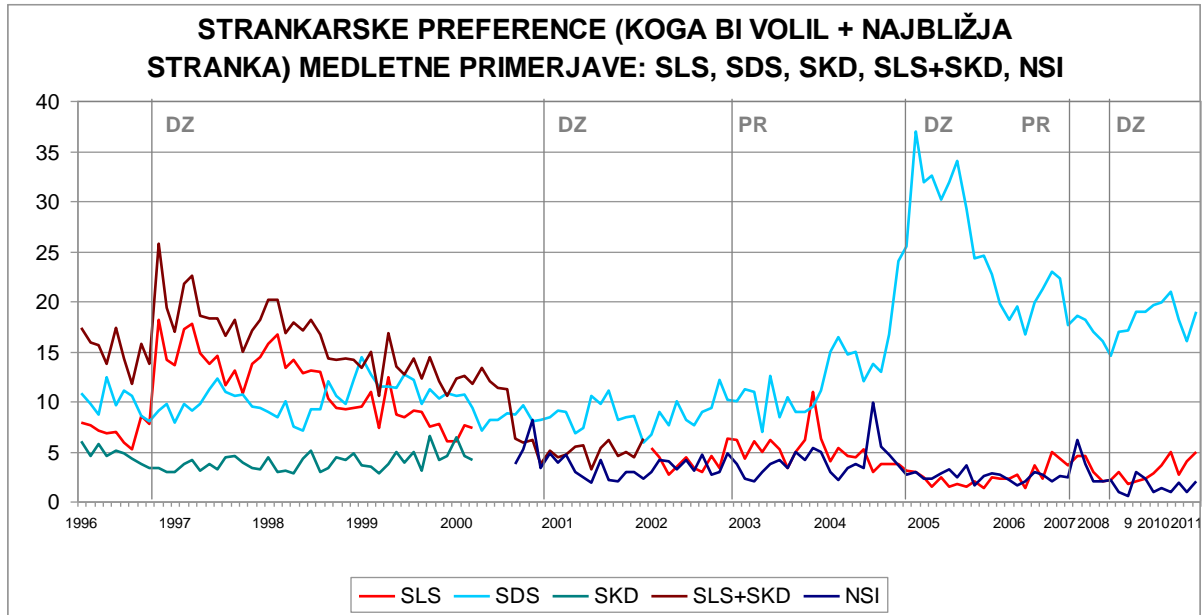

5.5 Preferenčno opredeljevanje skozi čas

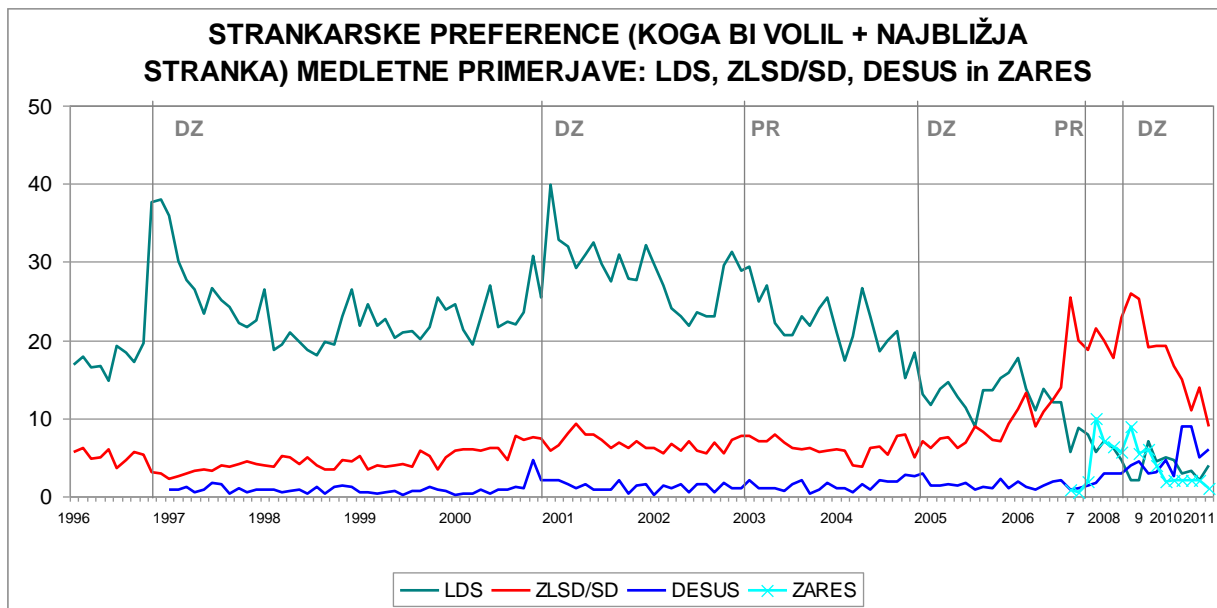
V nadaljevanju (grafi 5.7 do 5.10) so prikazana preferenčna opredeljevanja za posamezne skupine strank: za skupini koalicijskih in opozicijskih ter posebej za SNS.

Tokrat se ne bomo posebej spuščali v opis teh prikazov.

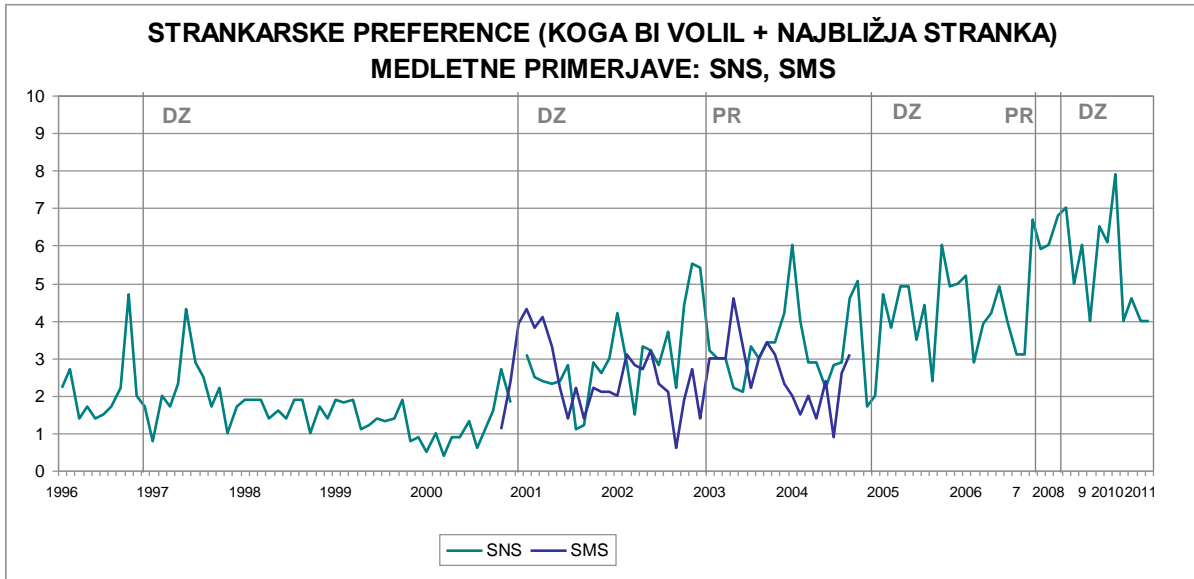
Graf 5.7

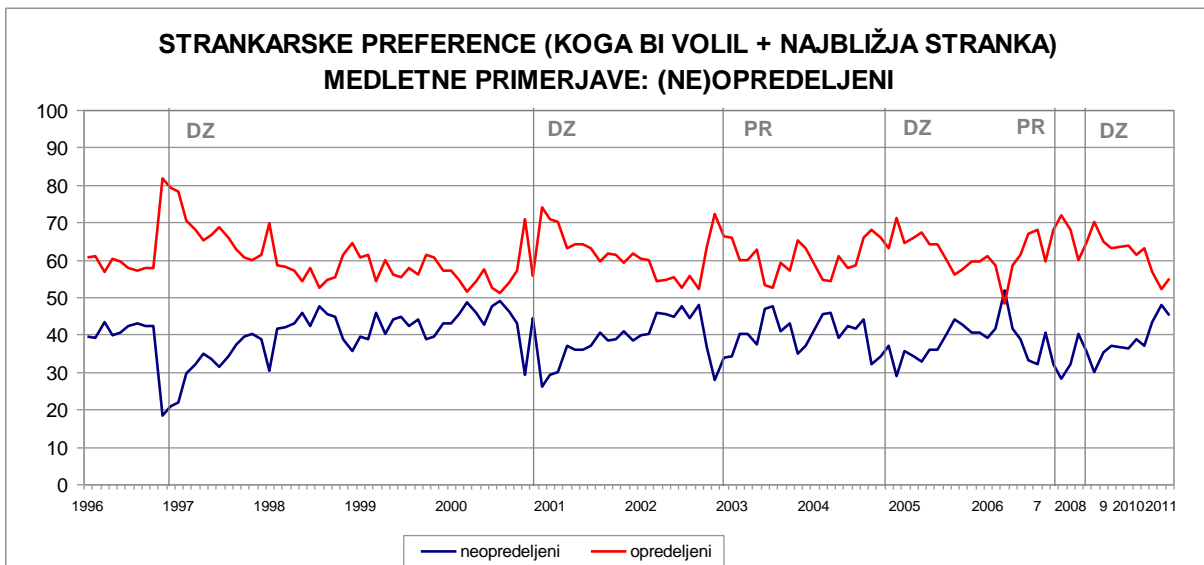
Graf 5.8

Graf 5.9

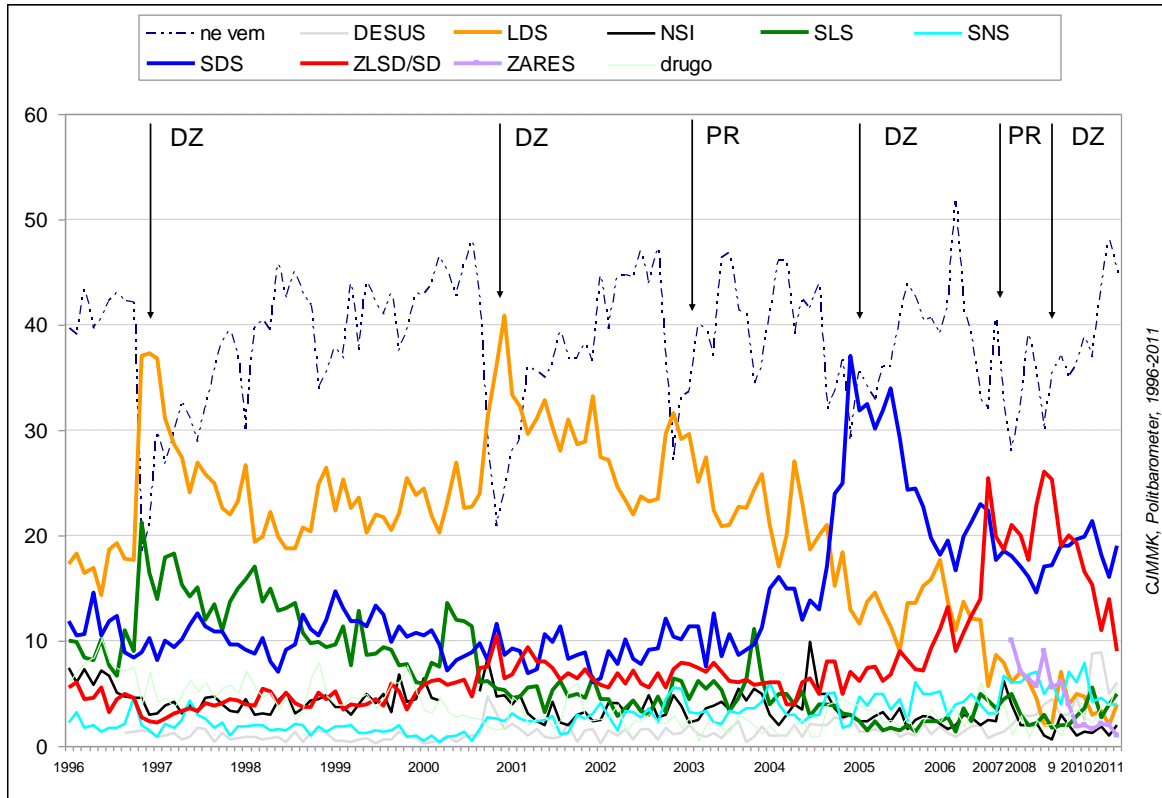

Graf 5.10

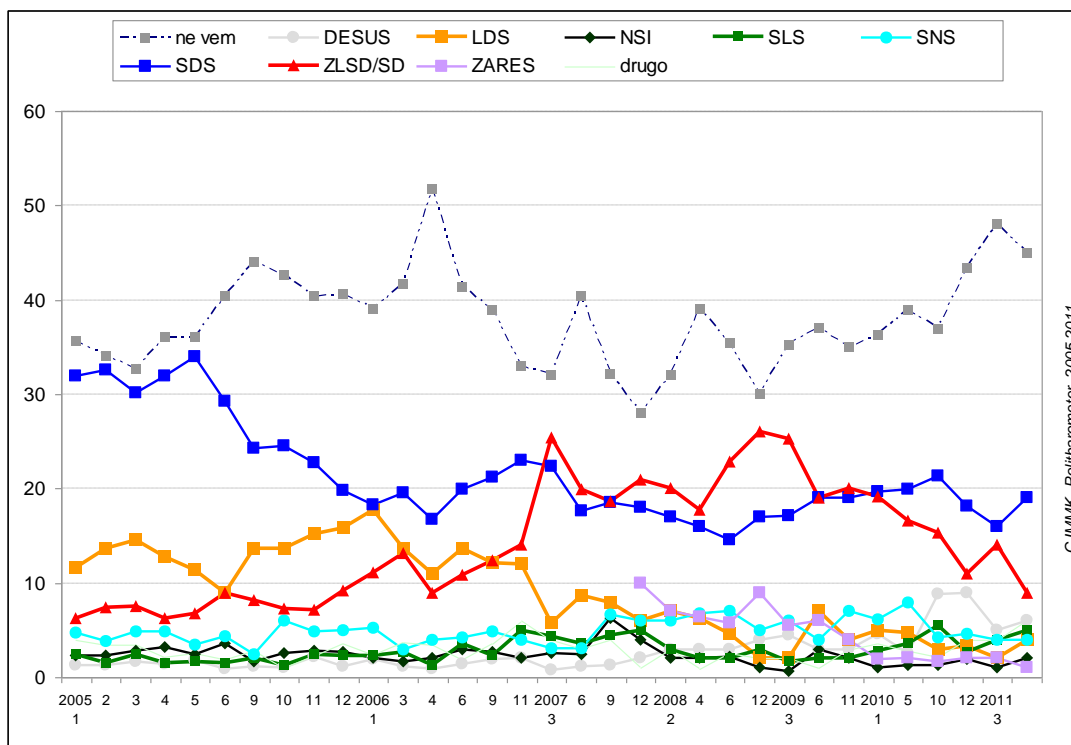
Graf 5.11 ilustrira celoten potek preferenčnega opredeljevanja za parlamentarne stranke v obdobju 1996-2011. V njem vidno izstopajo osrednje stranke oz. skupine strank s svojo nosilno vlogo v posameznih obdobjih.

Graf 5.11

Graf 5.12 predstavlja le aktualni izsek iz grafa 5.11 in bolj pregledno prikaže potek preferenčnega opredeljevanja v obdobju 2005–2011.

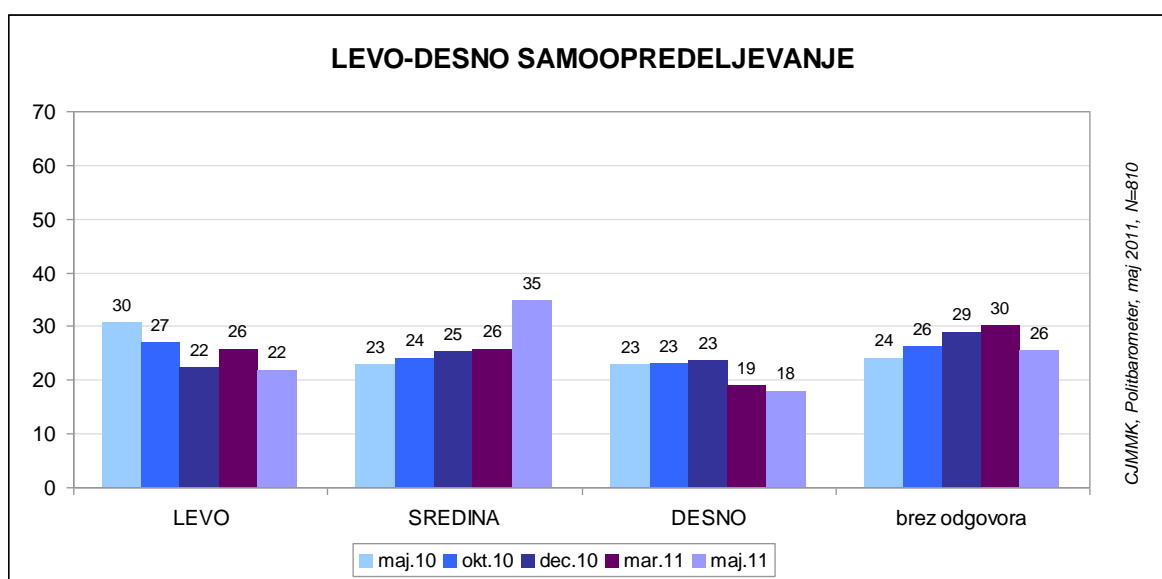
Graf 5.12

5.6 Levo-desno samoopredeljevanje

Prikaz meritev »levo-desnega samoopredeljevanja« dodatno ilustrira dinamiko nazorskega opredeljevanja vprašanih. Kratkoročne primerjave opredelitev (graf 5.13; maj 10 – maj 11) sicer nakazujejo nihanja in premike v smeri začetnega zmanjševanja deleža levo opredeljenih in njihovega dviga in ponovnega zmanjšanja. Predvsem je viden upad deleža levo opredeljenih in bistven porast sredinsko opredeljenih (iz 23 % maj 10 na 35 % maj 11).

Graf 5.13

Graf 5.14 ponazarja nihanja v levo - desnem samoopredeljevanju v vsem obdobju opazovanja. Aktualen trend je vračanje v dolgoletno povprečje.

Graf 5.14

